

Jövendő

irodalmi és politikai ujság

29.423 k. 23 f. — 39.915 k. 18 f.

A matrác-sír és párisi világfájdalom agyonidézett költője írja emlékirataiban, hogy csak azért említi meg szülőhelyét, a jó és öreg Düsseldorfot, nehogy antik mintára hét város veszekedjék azért a jogcímért, hogy szobrot emelhessen neki. Bár szegény Henrik ezt jóval a frankfurti országgyűlés határozata után írta, mégis élt benne a remény, hogy a lüneburgi nyárspolgárok és a bajor sörfőzők valaha mégis meg fogják neki bocsájtani azt a titáni harcot, amit az árpalé és német izléstelenség ellen vívott. De a lüneburgi nyárspolgárok nem értették meg száz év múlva sem a szegény Henriket és a bajor sörfőzők sem bocsájtottak meg neki és így dacára annak, hogy Detleff báró 300.000 márkát gyűjtött egy Heine-emlékre, nem akadt német város, mely helyt adott volna a szobor felállításához.

Jókai Mórnak nincsenek ilyen főbenjáró bűnei és Jókai Mórnak még sincs szobra. De nincs is hozzá pénz. Mikor a nagy költő meghalt, gyűjtést indítottak ugyanerre a célra, de

másfél év alatt mindössze csak 39915 korona 78 fillér gyűlt össze.

Nem tudom, az irodalmi és politikai érdem alapján kapják-e nálunk az írók és politikusok a szobrokat, vagy ezeken az érdemeken kívül más valamivel is rá kell arra szolgálni. A mi közéletünket, igaz, hogy nagyon is lefoglalja a hadsereg jelvényeinek és a vásárcsarnok árhullámzásának kérdése és így nem igen ér rá az irodalmi iskolák és problémákkal bővebben foglalkozni, de soha író neve és személye a köztudatban olyan erős gyökeret nem vert, olyan népszerű nem lett, mint Jókai Mór. Sem Dickens, sem Walter Scott nem dicsekedhettek olyan publicitással, talán a franciák Hugo Victorát kivéve. Naivitás kellene ahhoz Jókai Mór érdemeit emlékezetbe idézni. Itt csak ismételten konstatálni kívánom, hogy Jókai szobrára, aki végtére is európai jelenség volt és aki a külföldön talán az egyedüli reprezentatív mán-je a magyar irodalomnak egy és fél év alatt 39.915 kor. 78 fill. gyűlt össze.

Hogy lehetséges ez?

Hiszen ilyen dolgokban nem vagyunk fukar nemzet, amit a néhány héttel ezelőtt elhunyt Bartha Miklós siremléke javára gyűjtött összeg kimutatása is bizonyít, mely szerint eddig 29.423 kor. 23 fill. folyt be.

Anélkül, hogy disszonanciát akarnék vegyíteni Bartha Miklós emlékébe, igazán érdemesnek tartom ezen a dolgon egy kicsit elmélkedni. Nincs még meg ugyan az a történelmi perspektíva, amelyen át Bartha Miklós egyéniségét bírálni lehetne és e sorok írója nem is akar a hagyományokban gázolni, amely csak annyi és annyi év múlva engedi meg az objektív bírálatot, anélkül, hogy rá ne süsse a bírálóra a kegyeletsértés bélyegét.

Azt az egyet azonban rideg igazsággal, minden sentimentalizmus nélkül meg lehet állapítani, hogy ennél a két gyűjtésnél nem a személyi érdem jött tekintetbe, mert ha ez döntött volna az adakozók elhatározásánál, akkor szinte lehetetlen, hogy Bartha Miklós síremlékére aránylag több gyűljön össze négy hét alatt, mint Jókai Mór szobrára egy és fél év alatt.

És hogy ez nem sporadikus jelenség a honi szobor-gyűjtések terén, mutatja az a tény is, hogy Szilágyi Dezső szobráról szó sincs, síremlékét egy korhadásnak indult egyszerű fakereszt jelöli meg a kerepesi-uti temetőben.

Pedig nem tulzok, ha minden szerénytelenség nélkül állítom, hogy ugy Szilágyi Dezsőnek, mint Jókai Mórnak voltak olyan érdemei, mint Bartha Miklósnak. És mintha volna valami analogia abban, hogy míg Zolának a szobráról szó sincs, addig Syveton „nagyságát“ hirdető monumentális síremlék ott áll a montmarterei temetőben.

A magyar Sherlock Holmes.

Ki ne tudná, ki volt Sherlock Holmes? Ki ne ismerné a kitűnő Conan Doyle a világhírű regény alakját, a páratlanul nagyszabású detektív-lángészt, akit a legbonyolodottabb bűntügyi esetekben, amikor már a közönséges emberi elme megáll, szokás előszólitani és aki, fogai között híres fapipájával, egy-kettőre, a zseni könnyed biztonságával jár a legkétségbeesettebb problémák végére és oldja meg ezeket.

Valóban Sherlock Holmes vonzó és érdekes alakját immár népszerű füzetes kiadások és az újságok révén a két hemiszférán mindenki ismeri, aki csak a legcsekélyebb irodalmi műveltség látszatára tart számot. De vajjon ki tudja azt, hogy nekünk magyaroknak is van egy ilyen Sherlockunk? Egy providenciális férfiú, akit szintén azért adott nekünk a gondviselés, hogy ott, ahol a legbölcsebbek találékonysága megszűnik, ahol csődött mond minden raffinéria, okosság és számító kombináció, előlépjön és varázs vesszéjével eloszlassa a homályt, elméje tündöklő fényével megmutassa a tévelygőknek a kivezető utat.

Persze, némi különbségek vannak a mi Sherlock Holmesünk és az amerikai író oly nagy hírnevű regényhőse között. Első sorban az utóbbinak, tudjuk mestersége a kriminalisztika, a bűntügyi nyomozás. Ennek terén fejtette ki bámulatos tevékenységét és az itt elért eredményekkel kápráztatta el a világot. A mi hősünk mellette más, működési köre sokkal magasabbrendű. Ő a politikában csinál. Itt kutat és les a mennél szövevényesebb helyzetekre, a minél kuszáltabb összebonyolítottabb ügyekre, a minél lehetetlenebb zsák-utcákra.

Továbbá az amerikai Sherlock csak akkor avatkozik bele valamely ügy intézésébe, ha erre egyenesen és sürge-

tőleg felszólítják. A mielőttben jóval szenvedélyesebben buzog a tetterő és a hivatottság érzete, semhogy ezt megvárná. Ő sokkal kevésbé gőgös, hivatva, vagy hivatatlanul okvetlenül megjelenik és nemes igénytelenségében nem várva, hogy könyörgésekkel és kérésekkel ostromolják, veszi kezébe még az olyan dolgokat is, amelyekhez látszólag a világon semmi köze.

Azután az amerikai detektiv-zseni szolgálataiért nem fogad el semmit: sem anyagi jutalmat, sem elismerést. Elvégzi a dolgát, majd foga között fapipájával szerényen eltűnik. A magyar — akinek fapipa helyett mindig egy-egy formula van a szájában — ezt nem teheti. Ő számol azzal, hogy a politikában a lángelme vakító fellobbanásai kötelességeket is rónak annak gazdájára. Nem élhet kizárólag hivatásának, amely nem más, mint hogy a politikai utvesztésből megtalálja a kivezető Ariadne-fonalat, hanem bármennyire is irtózik tőle, diszt, méltóságot, hivatalt kell elfogadnia. Nem térhet ki a dicsőség fénye elől, amely sugarait dusan reá árasztja, hanem még a roppant áldozat árán is, amibe ez neki kerül, ki kell vennie belőle a részt, amelyet a kérlelhetetlen végzet reá kiszabott.

Őnök kitalálták: a magyar Scherlock Holmes nem más, mint Széll Kálmán. Ő volt az tudvalevőleg, aki hat esztendő előtt, fogai között az első formulával megjelent, lecsöndesítette Bánffyt és a legnagyobb önfeláldozással elfoglalta helyét a miniszterelnöki bársonyszéken. Négy évig viselte a martiriumot, amelyet a tömjénezés, az ünnepeltetés és hatalom az ő szerény fényének okozhatott; közben pedig nem hozott létre csak egyetlen-egy formulát, a kereskedelmi szerződések csavaros és bonyolódott ügyében. Négy esztendő múlva kiderült, hogy az első formula rossz volt. Napfényre jutott, hogy még egy roppant különbség van az amerikai és a magyar Sherlock Holmes között: az, hogy az utóbbi jól fejt meg a problémákat, az előbbi pedig elrontja még azt is, ami bennük nem volt összegabalyodva.

Miért nevezzük hát Széll Kálmánt, ezt a kitünő kövér és pirosképtű férfit mégis a magyar Sherlock Holmesnak?

Azért, mert az óriási különbségek és ellentétek mellett, amelyek közte és amerikai mestere között vannak, van egy feltűnő hasonlatosság is. Ez a roppant egészséges és nem csökkenő önbizalom, amely hasonlóan Sherlockhoz, a jó Széll Kálmánban is lakik. Ez az ember, akinek tudnia kell, hogy az ő fontoskodása, édeskés feje, amelylyel a helyett, hogy segített volna kiirtani egy végleg elüszkösödött helyzet mérgét, egy ideiglenes és képtelen megoldást hajtott keresztül, okozója minden bajnak, zavarnak és szerencsétlenségnek, amely ezt a nemzetet az utolsó időben éri, ezen nem okult és nem tanult. Ujra előtérbe jön, újra szaglász, újra tapogatózik és fogai között ismét egy legfrisebb problémával, ő, épen ő, aki eddig mindent elrontott, akar az lenni, aki a helyzet szörnyű zür-zavarából a kivezető utat megtalálja. Valóban ilyen rendíthetetlen önbizalma csak a nagy Sherlocknak van és aki ilyen vakmerő, az megérdemli a magyar Sherlock nevet.

Ám, vajjon ki tudja: — talán nem is az önbizalom az, ami a derék Széllt csodálatos és mivel sem indokolható előlépésében vezeti. Lehet, hogy a lelkiismeretfurdalás, annak a kötelességnek az érzése, hogy amit elrontott, felforgatott, tönkre tett, megpróbálja jóvátenni. Vállalkozásának merészségén ez enyhítené. De nem változtathat azon, hogy mély aggodalommal ne fogadjuk Széll úr új vállalkozását és ne kívánjuk a nemzet érdekében teljes szívünkben, hogy a magyar Sherlock Holmes, az ő kis formulaival, féktelen ambíciójával és határtalan vállalkozási kedvével, végre letűnjön a magyar közélet színpadáról.

Dinasztikus tükördarabok.

— Lesz-e király a trónörökös fiából? —

Irta: **Kalmár Antal.**

Ha közjogilag meg kell állapítanunk azt, hogy cimben és jogban ki és minő közjogi kritériumok alapján tekinthető valaki osztrák főhercegnek: ebben az esetben nem lehet megállapodnunk a magyar trónörökösödési törvénynél, az 1723: I. és II. törvénycikkelynél, mert ennek sem szövege, sem tartalma erre vonatkozólag fölvilágosítást nem nyújt. És így ha nekünk magunknak — Szilágyi Dezső szerint — minden idevágó kérdést csakis egyedül a magunk törvényének a rendelkezései szerint kell megítélnünk: akkor mi soha nem találhatjuk meg azt, hogy a magyar tételes közjog szerint ki tekinthető osztrák főhercegnek? Ha pedig nem találhatjuk meg, de mégis meg kell találnunk, mert csak osztrák főherceg lehet Magyarország királya: ebben az esetben nekünk az 1723: I. II. t.-cikkelyek keretén és tartalmán kívül kell azt keresnünk.

Keresnünk kell pedig ott, ahol az megtalálható; keresnünk kell ott, ahova: az 1723: I. és II. t.-cikkelyek egyenesen utalnak, s ahol Szilágyi Dezső és a magyar országgyűlés szerint is: minden idevágó kérdés annak, t. i. az I. és II. t.-cikkelynek a rendelkezései szerint ítélendő meg. Ezek a fölvilágosítások pedig megtalálhatók a Habsburg dinasztia Házi törvényeinek a rendelkezéseiben.

Tagadhatatlanul közjogi anomália, hogy Magyarország egyik legfontosabb alaptörvényének magyarázatánál idegen jogforrásra, a Habsburgok Házi törvényeire kell szorúlnunk. Ebbe azonban a nyakas magyar léleknek bele kell nyugodni, mert vitathatatlan, hogy a trónörökösödésnek ama legfontosabb kérdésében, hogy ki tekinthető osztrák főhercegnek, hogy

tehát ki lehet a magyaroknak is a királya: azt csak kizárólag az uralkodóház Házi törvényei állapítják meg — s így bárki is mond bármit, ezek a Házi törvények ebben a kérdésben — akarva nem akarva — a magyar közjognak egyedüli jogforrását alkotják.

És mihelyest erre a közjogi álláspontra, mint az anomáliát megszüntető premisszára helyezkedünk, vagyis, ha az uralkodó család Házi törvényeinek magyar jogforrási minőségét elismerjük: akkor egy lépéssel sem kell tovább mennünk; nem kell tovább mennünk, mert ebben az esetben meg van oldva a kérdés, hogy a magyar közjog szerint is ki tekinthető osztrák főhercegnek, és így meg lenne oldva az is, hogy lehet-e Ferencz Ferdinánd fiából valaha magyar király, vagy nem lehet?

Ámde éppen itt van a bökkenő, hogy Szilágyi Dezső formulázása után a magyar országgyűlés nem ismerte el, hogy tehát nekünk királyaink törvényessége tekintetében a Habsburg család Házi törvényei után kellene indulnunk.

És habár közjogilag bizonyítani is lehetne azt, hogy az uralkodó család Házi törvényeinek a trónörökösödre vonatkozó része szokásjog alapján a magyar közjog alkotó részévé is vált; mert bizonyítani lehet azt, hogy a nemzet jogi meggyőződésében gyökeredző, s a magyar királyi szék betöltésénél, és pedig nemcsak a pragmatika szankcio meghozatala óta, hanem már I. Ferdinánd idejétől kezdve, állandóan alkalmazott jogszabály volt az, hogy csak osztrák főherceg lehet Magyarország királya; mert bizonyítani lehet azt, hogy az uralkodó család Házi törvényeinek hiteles másolatát, a pragmatika szankció országgyűlési tárgyalásai alkalmával (1722) Nagy István alnádor a magyar országgyűlés elé terjesztett, és csak ezek megismerése után hozta meg az 1723: I. II. és III. t.-cikkeket, (igaz ugyan, hogy ez a hiteles másolat, és a törvény szentesített szövege az országos levéltárban föl nem található): mégis ezek a bizonyítások az országgyűlés ismert álláspontja után csak akadémikus értékkel biztatnak.

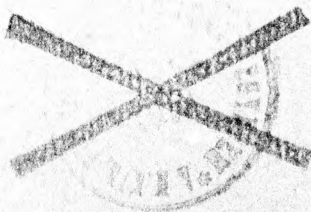
Le is mondunk róla.

Amde éppen ezért lebeg ott a nagy kétely, a nagy ellenmondás:

- a) Ferencz Ferdinánd fia nem osztrák főherceg;
- b) nem osztrák főherceg pedig az uralkodó család Házi törvényeinek rendelkezése szerint;
- c) de ezeket a Házi törvényeket a magyar nemzet a magyar királyi szék betöltésénél jogforrás gyanánt, tehát kötelezőnek el nem ismeri;
- d) és így nem ismeri el azt sem, amit az uralkodó-család Házi törvénye állapít meg Ferencz Ferdinánd fiának közjogi állására, főhercegi minőségének tagadására nézve.

Igaz ugyan, hogy a magyar országgyűlés Ferencz Ferdinánd házassága tekintetben törvényileg külön intézt kedett, s így az ekkor meghozott törvény most már (de csakis ebben az egy esetben) prejudikál a pragmatika szankció-féle törvénynek: de közjogilag mi lett volna abban az esetben, ha Ferencz Ferdinánd elveszi Chotek grófnőt, de nem adott volna olyan nyilatkozatot, amit a magyar országgyűlés, mint kész dolgot törvénybe iktattatott?

Es mi lesz akkor, ha esetleg egy másik Habsburg akkor köt már morganatikus házasságot, amikor már a magyar trónon ül, s ilyen nyilatkozatot adni nem akar? Mi lesz akkor a gyerekekkel, ha nem magyar jogforrás a Hausgesetz?



Báró Schosberger Lajos.

Ha a munka, a szorgalom, a becsületes törekvés nemesít, akkor Schosberger Lajos már régen báró: azzá tette tudása, csüggedetlen tevékenysége és egyszerű karaktere a mely a kereskedőből, a gyárból is grandseigneur tud alkotni, a szónak nemes értelmében, a mely a magasabb polcu férfiban magasabb szempontokat, magasabb etikát és fokozott munkaerőt kíván meg. Soha a feltűnést nem kereste és éppen ez által lett feltűnő a mai törekvők szaturálta világban; soha mást a lét küzdelmében föl nem lökött s így került a többiek elé, akiket akarateréje és puritán gondolkozása révén előzött meg. A világ pénzarisztokratát és gazdasági döntő faktort lát benne, ő magát csak egyszerű, de tisztességes férfinak kívánta ösmerni s a rangban nem jogot, de első sorban kötelességet pillantott meg.

Báró Schosberger Lajos a közéletnek egyik legegyszerűbb, legkeresetlenebb férfia. Ha tőle telnék, eltűnne a tömegben, szerényen, de öntudatosan járva a maga utait. Soha feltűnni nem vágyott, soha olcsó eszközökkel a világ figyelmét magára terelni nem akarta. Élete csak befelé volt gazdag: kitűnő családapja, mindenre kész jó barát, a tudás és tapasztalat arzenáljából fölszerelt harcos a közéletben. Gazdasági, szellemi apparátusa óriási: bejárta a fél világot s annak minden konjunkturáját, minden konzekvenciáit teljesen dolgozta föl még pedig gyakorlatban, a reális élet szempontjából indulva ki. Azt a szellemi örökséget, melyet nagyatyja és atyja reá hagyott, ő tovább fejlesztette s tökéletesítette s őseitől nemcsak a vagyont, de a jó szívet is örökölte. Lelke fogékony minden iránt, a mi szép s ezenkívül folruházza az intuición oly nagy fényével, a mely minden gazdasági kérdésbe szinte önkénytelenül belevilágít. A mit a köz-

gazdaság tételesen megállapít, azt ő a gyakorlati életre tudja átvinni s nincs az a gazdasági kérdés, a mely őt készületlenül találná.

Az ilyen karakterek meglehetősen ritkák és ép azért érdekesek, nemcsak a nagy világ, de az író előtt is, amely előtt e réven egy új világ nyílik meg, egy lebilincselő jellemrajz, amely mutatja, hogy a vagyon keletkezése nem csupán konjunkturától, de gazdag szellemi világtól függ és a gyárosnak, a nagyiparosnak, a földbirtokosnak ép úgy talentumnak kell születnie, mint a költőnek vagy a poétának. E nélkül a pénz holt tőke, épp úgy mint a véső vagy a toll s értékesíteni csak az fogja tudni, akinek az Isten hozzá szellemet adott. Báró Schosberger Lajos azon férfiak közé tartozik, akik a vagyont magasabb szempontból néelve megtudják fölhasználni s lelket adnak a hideg fémnek, ethikai alapot a gazdagságnak. Ha szegény embernek születik, ő akkor is megtalálta volna a maga terét — talán más formában, más viszonyok közt — de bizonyára úgy, hogy neve emlékezetes lett volna.

Az új bárót épen azért a szellem munkásai is örömmel üdvözlik, mert benne a mi, kissé szegényes gazdasági életünk egy céltudatos és a mellett ötletekben, azok kivitelében gazdag lelket talált, a mely a maga körében nemcsak a mérő serpenyőt, de a tehetséget, az alkotó szellemet vonta bele és a mellett a szívet is, amely lehetővé tette, hogy minden lépése, alkotása az eleven élet erejével hasson. Méltóbb férfit a kitüntetés alig érhetett s az új báróval a szép rang nemcsak új nevet de új erőt és új termékenyítő tehetséget is nyert.

Az élet problémája.*

Írta: Stojits Iván.

A mindennapi élet forgatagában a legtöbb ember fel sem veti magában azt a mindnyájunkra fontos kérdést: »Mi is ez a mérhetetlen élet körülöttem? És mi vagyok én, az ugynevezett »ember«, a »teremtés koronája?« Mindenki magától értetődőnek veszi, hogy itt van ebben a duggazdag világban és nem is törődve a nagy életproblémákkal, egyszerűen csak tovább él, dolgozik s küzd.

Pedig nemcsak az ókor és középkor, de az újkor bölcselkedői is szüntelenül hirdetik, hogy a világegyetem számtalan rejtélye egy végtelen probléma, és hogy a »teremtés koronája« : az »ember« alapjában véve titokzatos lény, melynek igazi mivoltát a tudomány eddig megfejteni nem tudta. Az egyoldalú materialista magyarázat annyira felületes, hogy a materialista tudósokat sem elégti ki igazán. Az iskolai tudomány azonban bizik kutatásainak fokozatos sikerében.

Ez a bizakodás mintha lassankint teljesülne is. Ha nem is a Nagy Mindenség misztériuma tekintetében, de legalább a mi az emberi lélek rejtélyeit illeti. Az utóbbi évek pszichológiai buvárkodása ugyanis sok olyan dolgot hozott napfényre, a mi, habár csak bizonyos pontig, mégis némi bepillantást enged az emberi lélek titokteljes szervezetébe. A londoni pszichológiai tudós-társulat (Society for psychical research) ebbeli kísérletei ismereteseek az egész világon.

E társulat megbízásából W. Crookes, a híres angol fizikus több évig kísérletezett ezen a téren. A mit ő legmesszebbmenő szkepticizmusa mellett is tapasztalt, olyan feltűnő volt, hogy tudós társai, kik e kísérletezésben szemé-

* A tudós szerzőnek, „Teozofia és teozofiai mozgalom“ című közelebbről megjelent művéből.

Ijesen részt nem vettek, azok eredményét egyszerűen Crookes »eltévelyedésének« tudták. Annyira ellenkeztek ugyanis e neves tudós tapasztalatai a hivatalos tudomány nézeteivel. Tehát csak »tévedésről« lehet szó.

Furcsa azonban, hogy az ilyen Crookes-féle »eltévelyedések« az utóbbi évek folyamán meglehetősen elszaporodtak a tudós urak körében. Különösen Angolországban észlelhető változás a tudósok eddigi rideg materialista felfogásában. Elég, ha olyan neves tudósokra utalok; minők pl. o. Russel-Wallace, Lodge, Myers, Drummond stb.

Ha az ember e tudósok idevonatkozó műveit tanulmányozza, önkéntelenül eszébe jutnak Hamletnek szavai, hogy »sokkal több dolog van a földön és az égen, mint a mennyről az iskolai bölcsesség még csak álmodni sem képes. Mindenesetre nem igen valószínű, hogy mindezek az elismert tudósok egytől-egyig mind »eltévelyedtek« volna. Mivel magyarázható ugyanis, hogy teljesen egyező eredményekhez jutottak? Miért nem tapasztaltak mást és mást? Miért nem cáfolják egymást? . . .

A híres francia csillagász: Camille Flammarion annyira fontosnak találta az emberi lélekben rejlő titokzatos tulajdonságok tanulmányozását, hogy évekig gyűjtögette az egész földkerekségen előforduló rejtélyes eseteket. Igen érdekes gyűjteményét »L'inconnu« cím alatt néhány év előtt adta ki. (Megjelent magyar fordításban ily cím alatt: »Az ismeretlen és a lelki problémák.«)

A haldoklók hiradásának, a beteljesedett jóslatok és előérzeteknek, valamint a telepatikus és szonnambulikus eseteknek egész tárházát találja Flammarion eme művében az olvasó. Olvasás közben önkéntelenül támad az emberben a gondolat, hogy ily számos titokzatos esemény mégse n lehet »puszta véletlenség«. Hiszen a »véletlen« szó semmit sem mond, mikor azt látja az ember, hogy az élethez és a nagy természetben éppenséggel semmi sem történik — ok nélkül. A míg nincs ok, nincs okozat sem. Ha valami hatás beállott, okvetlenül szükséges, hogy bizonyos erő létezett legyen, mely azt előidézte.

A megmagyarázhatatlan lelki megnyilatkozások és misztikus események csak addig birhatnak rejtelmes jelleggel, a míg a gyarapodó emberi tudás fel nem fedezi a törvényeket, melyek alapján az ilyen érzékfölötti tünemények végbe mennek. Az ismert pszichológus: dr. Du Prel Károly már évekkel ezelőtt hirdette, hogy az »okkultizmus« nem holmi rajongó miszticizmus, hanem egyszerűen bővebb tapasztalatokra támaszkodó tágabb keretű természettudomány.

Ezt már a régi misztikusok és okkultisták hirdették. Igazán bámulatos, hogy a mióta az emberiség létezik, mindenkor akadtak olyanok, kik a természet »rejtett régióiról« a meggyőződés hangján irtak. Még pedig nem holmi elvakult rajongók, hanem koruk tudománya magaslatán álló komoly férfiak. Például: Basilides, Saccas, Plato, Jamblichus, Plotinos, Paracelsus, Swedenborg, stb. Egészen az imént említett dr. Du-Prelig, kinek számos tudományos munkája minden rajongástól menten tárgyalja az eddig ismeretes érzékfölötti jelenségeket.

Maga az iskolai tudomány is kezdi már belátni eddigi egyoldalú materialista életfelfogásának tarthatatlan voltát. Nem zárkózik el többé teljesen a »lelkiectől«. Pedig még nemrégén csak az »anyag« létezett számára. A »lelki működést« a materialista tudomány egyszerűen holmi anyagrezgéssel járó erőnyilvánulásnak minősítette. Hogy miképpen származhatik a tunya, öntudatlan anyagból magasabb szellemi élet és a végtelen mindenségben nyilvánuló bámulatos törvényszerűség, ezen a kérdésen a materialista tudomány folyton változó, ingatag elméleteivel egyszerűen átsiklott.

Az emberiséget a sivár materialista életfelfogás sehogysen elégíti ki. Kitépszik ez abból is, hogy az utolsó években lassan bár, de annál haiározottabban ideálisabb világnézet keletkezik, a mely nemcsak észszerű, de egyszersmind megnyugtató és boldogító választ ad a mindnyájunkat természet-szerűen érdeklő kérdésekre: Mi az ember tulajdonképen? Honnét ered az öntudatos szellemi élet? Mi a földi lét rendeltetése? Van-e élet a földi halál után? stb.

Ezek a kérdések mindjobban előtérbe nyomulnak. A

»korszellem«, úgy látszik, gyökeres átalakulóban van. Az emberiség nem elégszik meg többé azzal, hogy elmerüljön a földi élet küzdelmeiben és élvezeteiben. Az élet »rejtett oldalát« is szeretné valahára megismerni. A modern kultúr-ember, lelki finomultsága folytán, mindjobban kezdi érezni a számtalan életnyilvánulások varázsszerűségét. Avagy csak a misztikus lélek érzi át a nagy természetben észlelhető bámulatraméltó megnyilatkozásokat, a minők a teremtés szépsége, az élet végtelen gazdagsága, a szüntelen fejlődés, a törvényszerűség stb.? Vajjon csupán csak a Maeterlinck, Bruno Wille, Walt Whitman, Trine stb. lángelméje ujjong lelkesedésében, a mikor mindig jobban és jobban kezdi sejteni, hogy a földi létnél sokkal gazdagabb és magasztosabb élet létezik? . . .

A mit mi »embernek« nevezünk, az egyelőre még rejtély az iskolai tudomány előtt. És még nagyobb rejtély maga a végtelen világegyetem. De haladván a »korszellemmel«, kell, hogy a tudomány lassankint fellebentse azt a fátyolt, mely az emberi lélek és a nagy mindenség misztériumát takarja. Az okkultista (teozófus) írók a beavatottak szerint már régen megadták a felvilágosítást ezekre a kérdésekre. A hivatalos tudomány azonban még vonakodik tanításukat »akceptálni«. De éppen így nem akarta valamikor »akceptálni« a szkolasztikus tudomány Galileinek, meg Herveynek, meg Stephensonnak stb. a régítől eltérő győzelmes új tanítását sem.

Mindenki, a ki arról meg van győződve, hogy az emberiség haladásával az igazi megismerés köre is mindjobban tagul, megnyugvással tekint az emberiség szebb jövője elé.

Igen, lassankint átlátszóbbá válik majd az a sűrű fátyol, mely a körülöttünk lévő és a bennünk is lüktető élet titokzatosságát takarja. És minél nagyobb lesz az emberiség megismerése, annál jobban fogja lelkében megérezni és látni a Végtelen Élet megdönthetetlen egységes mivoltát és ebből folyólag: az egész emberiség kulturális együvértartozóságát és szellemi szolidaritását.

Az emberi kultúra »aranykorszaka« a teozófus írók

szertint nem holmi költői ábránd, hanem az emberiség fejlődésének jövendő magasabb fokozata. Ez a rendületlen hit mintegy alapvonása a teozófiai világnézetnek és érthetővé teszi az elterjedést, melyben ez a magasztos életfelfogás az összes kulturnemzeteknél részesült. (Érdeklődőknek ajánlhatom az angol és német nyelven megjelent következő műveket: Trine, »In Tune with the Infinite«; »In Harmonie mit dem Unendlichen«; — Besant, »Ancient Wisdom«; »Uralte Weisheit«; — Dr. Hartmann, »Magik«; »Magie«.)

A KÖZBESZÓLÁSOK. A képviselők régóta panaszkodnak amiatt, hogy — főképp a viharcsabb ülések alkalmából — a gyorsirók csak szórványosan jegyezhetik föl az elhangzó közbeszólásokat. A lárma néha oly nagy, s a közbeszólások oly sűrűek, hogy nem csoda, ha akárhány malicia, ötlet vagy gorombaság elkerüli a stenografus urak figyelmét. Nem egy lovagias affér keletkezett már olyanformán, hogy egy-egy sértést nem a sértőtől kértek számon, hanem valami ártatlan harmadiktól, akinek a hangját a zürzavarban fölismerni vélték. A képviselők közül most többen arra gondolnak tehát, hogy a rendkívül viharosnak ígérkező, dec. 19 iki ülésen ne csak gyorsirókat alkalmazzanak, hanem — fonográfokat is. Mert a gyorsiró tévedhet, de a fonograf nem téved. A koalíció egyik jeles tagja állítólag propozíciót tett az elnöknek, sőt már érintkezésbe is lépett a Sternberg Armin és Testvére cs. és kir. udv. hangszer-gyáros céggel, a szükséges fonográfok szállítása végett.

Vér.*

Esztendők előtt történt, — ki van zárva, hogy valaki ráismerhessen a szereplőkre. Elmondhatom már, el kell mondanom, hogy magam is megszabaduljak a rettenetes éjszaka emlékezetétől, amelynek pokoli képe nem egyszer égeti álmaimat.

*

Augusztus vége felé volt. Olaszországból érkeztem épen vissza, testemet gyötörte még a sirokkó lázassága és valami különös félelem fogta el egész valómat. Budapest fölött tikasztó ólmossággal nyujtózkodott a kései kánikula és az éjszák csillagtalanul nehéz párába borultak.

Ejjel az utcákon bolyongtam. Lihegve, láztól gyötörve futottam, mintha üdöznének, mellényemet kigomboltam és szalmakalapomat eldobtam, mert terhemre volt.

Azon az éjszakán egyre villámiott, de menydörgés nem hallatszott, pedig a felhők fejem fölött feketéltek, mintha elérhetném őket. Nagy, nagy csöndesség volt, siket némaság. Egyszerre csak, valahol a Belvárosban, ahol most új palotaszorok emelkednek, észrevettem, hogy már régóta nem találkozom emberekkel. Hiszen éjfélután volt, de máskor sohase néptelen ez a városrész.

Egyre gyorsabban mentem, szinte szaladtam, végül futásnak iramodtam. Félttem. Ez a láz úgy gyötört, de úgy, — és közelben senki, senki. Rohantam lelkendezve, eszeveszeten. Szivem a torkomig dobogott fel, arcomról forrón csurgott a verejték, mialatt a nehéz, lusta éjjeli levegőt hasítottam. Emlékezem, hogy egész hangosan kérdeztem magamtól:

— Hátha álmodol?

Rohantam utcáról-utcára, sikátorból-sikátorba, — haza, haza. Villámra-villám, — és sehol egy élő lény, de mintha távol az árnyékban alakok suhantak volna.

Végre megérkeztem a szálloda elé, ahol akkor laktam. Csöngetek. És félttem, hogy hiába, nem nyitják ki a kaput; lázasságomban nyilván közel voltam az eszelősséghez. Emlékszem és szinte hallom még, hogy amikor a portás ismert lépteit hallottam, hangosan fölnevettem, idegen, furcsa kacajjal.

Mintha valami nagy bajból menekültem volna meg,

* Felolvasta a szerző nagy hatással a Kereskedelmi Alkalmazottak Egyesülete december 9-iki estélyén.

boldog nyugalom fogott el; oly világos és enyhe volt a nagy csarnok a rémes éjjel sötét magányossága után. Odaestem egy szalmakarosszékbe és lihegve, pihegve megpihentem. Ugy gondolom, hogy akkor a hirtelen változás következtében lázam alighanem egyszerre abban maradt, legyalább rövid időre. Mikor lassan-lassan magamhoz tértem, észrevettem, hogy a csarnokban különös élet uralkodik. Reggel két óra lehetett, a vendéglő és a kávéház elsőétülve, — és az igazgató a telefonhoz siet, a lépcsőn rendőrtisztviselők, a szállodai orvos éppen megérkezik, a szobapincérek hiányos öltözékben ide-oda futkároznak . . .

— Mi történt? — kérdem halkán az éjjeli portástól.

Az óvatosan körülnéz, a vendégkönyv felé hajlik és halkán fel:

— A kilencvenes szobában öngyilkos . . . Aztán hangosan kérdezte: Meg van már a kulcs?

— Fent felejtettem, mikor este elmentem.

— Öngyilkos közvetlen szomszédságomban. Megilletődtem, de faradt szervezetem már alig reagált a borzalomra.

Mikor a sötét folyosón a kilencvenkilences szoba előtt elhaladtam, egyszerre kinyílt az ajtó, egy vékony fénysugár feküdt a szőnyegre és a következő pillanatban egy ismerős rendőrtisztviselő lépett ki.

— Bemehetek, megengedi?

Egy pillanatra gondolkodott.

— Tessék, de ne bolygassa meg a rendet, mindennek úgy kell maradnia, ahogyan találtuk.

— Kicsoda?

— Valami fiatal ember . . . vidékről . . .

A szobát a plafondról egy villamkörte világította meg és amint beléptem, először is az ágyra esett a tekintetem. Meg volt vetve, de patyolat fehérsége érintetlen. A mosdó előtt két rendőr, majd három fekete hátat láttam: három pincér, hálóingükre öltött frakkal, görnyedve néz a divánra.

Ott fekszik, Csinos, szőke fiatal gyerek, vagy húszonkétéves, felöltözve, kigombolt mellénnyel és föltárt inggel. Homlokába lőtt, de már nem csurog a vére, keze mintegy belekapaszkodik a revolverbe. Az orvos, aki közvetlenül mellette áll, különös arccal nézi, — majd mikor észrevesz, fejbiccentéssel üdvözlől és csak ennyit mond:

— Vége.

Ujból némaság. Nézzük a halottat, akit elevenen nem ismertünk.

— Nálam vacsorázott, — szól az egyik pincér, — de alig evett. Szomorú se volt, — husz krajcárt adott borralvalónak.

Megint csönd és szótlanul nézzük a halottat.

— Hogy vetitek észre? — kérdezem végül.

Sírva szólal meg a szobaleány, akit eddig észre se vettem:

— Csöngetett előbb, — olyan hosszan és sokat, — nem is akart az a szegény meghalni, — alighanem megbolondult, különben csak nem csöngetett volna . . .

Most az orvos felé n fordult:

— Ideges barátom, maga egészen halvány, menjen szépen lefeküdni . . . Jó éjt!

És kiteszkolt.

Künt a sötét folyosón még megálltam egy pillanatra, kimeredtem a nagy négyszögletű udvarra, amely fölé áthatlan fekete égbolt borult. Még mindig vilámlott, tikkasztó rémes pokol, — igazán öngyilkosoknak való éjszaka. Az egész szalloda kihálva, csak a tűzoltó alakját látni, amint a folyosókon szabálvos lépésekkel végighalad.

Fáradt voltam, halalosán fáradt és lázasságom visszavisszajött. Nyelvem inyemhez tapadt és a szájamból kigözülgő hőséget az orromon éreztem.

Agyba kíváncsoztam, mint a boldog haldokló.

Szobám közvetlen az öngyilkos szobája mellett volt. Zsebemben jó sokáig keresgélnem a kulcsot, elfelejtettem, hogy el se vittem magammal. Oly lázas voltam, hogy nem is emlékeztem, hogy már a portásnál is szó volt erről, — mikor aztán kísérteties, halvány villámfénynél észrevettem a kulcsot, sokáig erőlködtem, hogy kinyissam az ajtót, pedig be se volt zárva.

Végre bent vagyok a szobában és gépiesen a villamoscsavarhoz nyulok, — végre világosság.

Fölsikoltottam.

Az ágyam szélén egy szép, fiatal asszony gubbaszkodott, kék utcai ruhában, kalap nélkül. Halvány volt, de olyan halvány, — szemében pedig különös elszánt tűz lobogott, vagyis inkább maga az egész szem lobogott, mint valami fekete tűzü golyó, keményen, kegyetlenül és mégis irgalomért esedezve. Iszonyu szép volt, mint a klasszikus tragikum.

Mondtam már, hogy meglepetésemben fölsikoltottam.

Ő ülve marad. Ajkát összeszorította, hogy a szája egyenes fekete vonalnak látszott. Rám meredt. Kezét tördelte, hogy szinte elörte, — aztán mind a tíz ujját ugyanazzal a kétségbeeset erővel ajkaira szorította, — úgy rimánkodott, hogy hallgassak.

Szégyeltem magam, mert nagyon reszkettem, — mit gondol ez az asszony rólan, ha ennyire megijedek. De a kezem úgy reszketett, mintha külön vius-táncot járna. Szó

nélkül a divánra rogytam, — aztán a kezemre ültem, ne lássa az asszony, hogyan reszket.

Egymásra néztünk. Nem ismertem, sohase láttam.

Vegre megszólalt:

— Eltévesztettem az ajtót. Aztán nem mertem kimenni. Becsületemről van szó. Anya és feleség vagyok... Maga pedig jó embernek látszik.

Különösen beszélt. Halkan, óvatosan, minden szót külön ejtett ki és az egyes szavak között lévő spáciumban az ajtó felé figyelt. Hogy kétségbe van esve, azt láttam, — de még soha ilyen kétségbeesést! Volt benne valami az erdei vadból, amikor az üldöző halál előtt az utolsó helyre menekül. Vagy-vagy.

— Ki vagyok önnek szolgálta, — szólt, — mit tesz? — Es ez a kérdés olyan volt, mint a hiúz leselkedése.

Nem tudtam beszélni és dühös voltam magamra. A lázas nyári éj, a bennem lappangó sirokkó-malária, a testi ki-merültség, aztán az öngyilkos rémes látványa tönkretett. Vegre dadogva, nekem idegen, siket hangon meg tudtam szólalni:

— Ne vegye rossz néven meglepetésemet, nem ijedtem meg öntől, nagyságos asszonyom, de beteg vagyok. Aztán annyi rémes dolgot éltem meg ma, — mellettünk a szomszéd szobában egy halott fekszik, — öngyilkos... Kár, hogy bementem...

Az asszony csak néz és nem felel.

— Legyen nyugodt — folytattam — nem kell tartania kíváncsiságotól. Mit parancsol?

Szó nélkül fejét rázta.

— Egyedül hagyjam? — kérdeztem és föl akartam állni, de visszarogytam, elszedültem.

Tagadólag intett. Csak rám meredt, majd sürgető kíváncsisággal és kiemelt hangsúllyal kérdezte:

— Meghalt?

Nem értettem meg mindjárt az összefüggést.

— Igen.

És az asszony még mindig halkan, óvatosan, a szavakat egymástól elválasztva, sziszegte:

— Ilyen botrányt csinál a gazember... Agyonkompromittálhatott volna...

Nem tudom, milyen arcot csinálhattam, mert elvégre, akinek elmondom a történetet, rögtön tudja, hogy van összefüggés az öngyilkos és a hölgy között, — de én csak most értettem meg. A nő pedig folytatta:

— Nem hittem, hogy megteszi... Kicsavartam volna kezéből a revolvert...

És csak most vette észre, hogy fölösleges dolgot árult

el, — kissé zavarba jött, elpirult, amint még elpirulni sohase láttam: mintha nyakából lassu-lassu hullámokkal emelkedett volna a vér az ajkig, az orrig, a szemig, végül előntötte a hajatövét.

— Elárul? — kérdezte halkán. — Itt vagyok. Mikor a lövés eldördült és láttam, hogy vérzik az a gazember, — (ma d gyűlölettel javította ki magát) — az a szamár, a csöngettyűhöz szaladtam és csöngeitem. A csöngettyű hangjára magamhoz tértem és kiszaladtam, hogy ott ne érjenek. Eltévesztettem. Ide rohantam be. Aztán már nem mehettem ki, mert jöttek.

És mindezt egyformán halk és figyelő hangon mondta el.

— És miért? — dadogtam végre.

Az asszony vállat vont.

— Féltekeny volt, — és ilyet tenni! A hirem, a családom... Különben öntől függ, uram... Elárul? — kérdezte egyszerre egész élesen és kirívóan.

Szinte magam előtt látom reszkető, hadonázó kezemet, amint fölemeltem és odamutatok:

— Mossa meg a kezét... véres...

Lábujjhegyen a mosdómhoz lépett és — sohase felejttem el — megszagolta a szappant, mielőtt használta.

— Ibolya... francia szappan, — konstatalta és rám nézett.

Mikor aztán megtörölte a kezét, hozzám lépett és felém nyujtotta jobbját:

— Köszönöm.

Önkéntelenül a kezére néztem és a vörös hely most különösen tehér volt. Észrevette pillantásomat, szinten odanézett és ekkor — emlékszem — citálni akartam:

— A vér különös folyadék.

De ebben a pillanatban mintha homlokomat, szememet, arcomat egy véres hullám öntötte volna át, minden sötét lett és én elvesztettem eszméletemet.

Mikor magamhoz tértem, már világos volt a szobában. A divánon feküdtem, fejemen borogatas, előttem egy széken ült az asszony, jobbával halántékomat vizsgálva. És barátságos érdeklődéssel kérdezte:

— Jobban van már, ugyebár?

Egy félóra mulva eltávozott. Előbb megnéztem, jár-e valaki kint a folyosón. Észrevétlenül jutott szobájába, de mielőtt elment, ideadta zsebkendőjét. Véres volt.

— Tegye el számomra, nem akarom eldobni, se kimosatni, de otthon se tűrhetem. Talán jön idő, hogy visszakérem. Addig ne ösmerjen rám, ha találkozunk.

Hát természetes, hogy megfeledkezett a véres zsebkendőről, amely még most is nálam van. Illatos brüsszeli csipke, nagyon hercig mintával. Gergely István.

SOUS LA FENÊTRE.

I.

Csöndes estén az utcádba
Tévedett be lábam,
Ablakodból fény sugárzott —
Sokáig ott álltam.

Ha még egyszer, csak még egyszer
Fölhivnál egy szóra, —
Csak egyetlen ölelésre,
Egyetlen egy csókra.

Pedig egykor ajakamon
De sok csókod égett —
Álmodásba vész? karommal
Ringattalak téged.

Aranyhajad elborított
— Atfogott a mamor —
Mért nem is lett szemfödelem,
Az a fényes sátor.

II.

Forró vágyak lángja éget —
Egyszer még olelni téged
Ugy mint egykor, hajdanán —

Morajlott a tenger habja
Olasz égnek hunyó napja
Bibor fényben szállt alá.

Ajkad ajkamat kereste
Rank borult a csöndes este,
A megszentelt nagy magány.

Édes — kettős, nagy magánya
Szivem már hiába várja
Emléke maradt csupán . . .

Gróf Vay Sándor.

Ha más nem akad . . .

Irta : Gottier Lajos.

I.

Az egész vármegye egymásnak szánta őket. Barátos Géza már évek óta mindennapos volt a Gabróczy kurián. Ámbár Tessza és a férfi közt olyan félig megnitt, félig pajtáskodó tónus uralkodott, s ebből bajos átcsapni a komolyabb, érzelmes hangba, amely, rendes körülmények között, meg szokta előzni a mátkaságot.

Az érdek mind a két részről ki volt zárva. Gabróczy Tesszának is ép úgy meg volt a maga ezer hold földje, mint Barátos Gézának. A férfi egy évi házasság után vesztette el a feleségét, aki őt általános örökösévé tette. Nagy bosszúságára a kiskenderesi Kendreőyeknek. Ezek aztán mindenáron Amelit, ez ifjabbik lányukat akarták a nyakába varrni. Gondolván, hogy ami elveszett a réven, megkerül a vámon. Csakhogy Barátos nem igen akart belemenni a dologba. Elég egy sütetből egy lepény. Szívesebben taposta a földet a szép Tessza körül.

Korra is jobban egymáshoz illettek. A huszonkét éves fekete szemű jukker leány és a harmincötéves javakorbeli özvegy magyar, akinek vastag szőke bajuszába itt-ott már ezüst szálak szövődtek.

Kendreőy Ameli meg éppen, hogy a tizenhetedik évét töltötte be. Tizennégyéves volt, mikor a testvére, Barátosné meghalt.

Hát, elég az hozzá, hogy Tessza és Géza megiehetősen állhatták egymást. Anélkül, hogy szerelemről lett volna szó közöttük.

A férfi biztosra vette, hogy a leány hozzá megy, ha megkéri. De azért nyugodtan várt, (maga sem tudta mire), mint akinek rendben van a szénája. Tessza is biztosra vette, hogy ez a megkérés be fog következni, s körülbelül tisztában volt vele, hogy nem fog kosarat adni neki. Kicsit ugyan bántotta a hiúságát, hogy az ember késik a vallomással. Emellett azonban nap-nap után találkoztak és cimboráltak. A lány szüleinek nem volt kifogása a dolog ellen.

Balmáson kevés az uri család. Az a kevés meg összetart. A férfiak ittak nagyokat, kártyáztak és pipáztak. Amint

falun szokás. Be-bejártak a megye székhelyére, vásárok és megyegyűlés alkalmával. No meg a bálókra. Gabróczyék portája központja volt a vidék dzsentri urainak. Tesszánál nem volt hiánya az udvarlókknak. Ő azonban elég röviden bánt velök. Nem haragudtak érte. Tudták, hogy Barátosnak előnye van mindenik fölött.

Kár, hogy ez az ember egy kissé elhanyagolta magát. Csak úgy járt mándliban és csizmában, mint a legtöbb fausi magyar. Senki sem ösmerte volna meg benne az egykori «fess» huszárt, aki 120 ezer forintot vert el Bécsben egy év alatt, míg az önkéntességet kiszolgálta.

II.

De hát semmi sem tart örökké. Egyszer csak Barátos Géza is ráadta a fejét, hogy beszél Tesszával.

Ugy történt, hogy Gabróczyéknál nagy névestét tartottak. A házikisasszonynak volt neverapja. Ott volt minden épkézláb ember a vármegyéből. Éjfél tájt, mikor egy végtelen vacsora után, a kedélyek már elérték a legmagasabb fokot, Barátos Géza egyet sodorított tömött szőke bajuszán, s azt gondolta magában, hogy: «Most vagy soha!»

Tessza leült pihenni a kis oldalszobába az ablak mellé. Kifáradt a sok kínálgatásba és fekete kávé főzésbe, a korhelyeknek. A harmadik szobából a mulatók zaja, zürzavaros hangos, éneklés, pohárcsengés hallatszott át hozzá. A lány két kezét ölében összetéve bámult maga elé, élvezve az édes semmivét, amikor Barátos megjelent előtte.

— No mi az? Megunta a kvaterkázást, hogy ott hagyta őket?

— Nem én, hanem magát keresem.

— Engem könnyű megtalálni. A lány mosolyogva nézett rá . . .

Ez igen bátorító kezdet volt ahhoz, amit a férfi akart neki mondani.

És amint ott ültek ketten, elszigetelve a társaságtól, Barátos röviden, keresetlen szavakkal adta elő szándékát. Nem olyan lángoló szerelmi vallomás volt, amelyről legtöbb leány álmodozik, egy-egy lázas, báli éjszaka után, hanem komoly, becsületes házassági ajánlat.

Tessza nyugodtan végig hallgatta, mialatt a férfi ültében kissé előhajolva, az izgalomtól kipirult arccal nézett szeme közzé.

A lány pár pillanatig késett a válaszszal, aztán beszélni kezdett.

(Én nem tudom mi jutott eszébe? Nyilván megszállta a pajkosság ördöge.)

— No hallja! — szólt és bizonyos kacérsággal féloldalt hajtotta érdekes, szép fejét — no hallja! ez hamarabb is eszébe juthatott volna!

A férfi elnevette magát.

— Jobb későn, mint soha.

— Csak azért mondom, mert az öregekkel éppen a napokban határoztuk el, hogy a telet a fővárosban töltjük.

— És micsoda befolyással van ez a dologra?

— Hiszen, tulajdonképpen nincs rá közvetlen befolyással, de . . . azért mégis . . .

— Mégis? . . . Kérdőleg nézett rá. A lány mintegy hirtelen elhatározással kezdett beszélni.

— Tudja . . . őszinte leszek magához. (Jaj! az emberek olyankor rendszeren kellemetlen dolgot szoktak mondani, amikor úgy kezdik, hogy! «Őszinte leszek.» Gondolta a férfi!)

— Hát én azt hiszem, hogy a nagy szerelem nem öli meg magát értem. Én is úgy vagyok magával. Mi kölcsönösen tiszteljük, becsüljük egymást, és talán meg is szoktuk azt a gondolatot, hogy férj és feleség leszünk. Lehet, hogy egész jó hazasság lenne a mienk. Mind a ketten «jól jár-nánk egymással.» De . . . azért én azt gondoltam, hogy mi megkapjuk egymást később is. Ha maga már eddig várt a megkéréssel, nem fog valami nagyon cpedni a gyors válasz után sem. Mi most fölmegyünk Pestre, a telet ott töltjük s ha maga azalatt mást nem gondol, és . . . ha nekem azalatt más nem akad — kérem! ne értsen félre — ha nekem ezalatt olyasvalaki nem akad, aki minden boldogságát abban fogja remélni, hogy én legyek a felesége, s aki iránt én is többet fogok érezni a tisztelet és becsülésnél, akkor tavaszszal a maga felesége leszek. Jó lesz?

A férfi vállat vont és a két kezével olyan csodálkozó mozdulatot tett, mintha azt akarta volna mondani, hogy: «Na! ilyet se hallottam meg!»

A lány lángoló arccal tette kezét a vállára és gyorsan szólt:

— Kérem! ne mondjon még semmit. Nem szabad azt hinnie, hogy én magat most kikosaraztam, vagy, hogy kicsinylem. Minden utogondolat nélkül kell vennie, amit mondtam. S úgy válaszoljon rá.

A férfi megpödörte a bajuszát.

— Nos! Beléegyezik?

— Legyen.

Tessza kezét nyujtott neki.

— Köszönöm, hogy megértett. Mi addig is a régi barátságban maradunk. Ez természetes. Most pedig menjünk be a többiekhez.

Karöltve léptek az ebédlőbe. Ott a hangulat tetőpontját érte el. Kurdy Géza remek bariton hangját éppen azt énekelte, hogy:

Pörge molnár Julis lánya
A menyasszony-táncot járja
Sötét buvál, banattal a szívében . . .

A cigány halkán kísérte . . .

III.

Gabróczynak volt egy vén kisasszony nővére a fővárosban. A «tanti» sokat betegeskedett, s a háziorvosa, hogy legalább egyelőre megszabaduljon a szekaturától, elküldte telére üdülni a Rivierára.

Ennek üresen maradt villájába hurcolkodtak be Gabróczyék.

Tessza nevét akkoriban sűrűen közölték a lapok a báli tudósítások hasábjain.

A biztos föllépésű, elegáns jukker leány ott volt mindenütt, ahol a «társaság» megfordul.

A bölcsődebálon történt, hogy szupirozás közben, mi alatt Tessza körül egész raj gavallér tanyázott, a lánynak minden apropos nélkül, otthon maradt lovagja jutott eszébe.

— Vajjon mit csinál most Barátos? Bánkódik-e utánam? (Hiába jól esett volna neki az a tudat, hogy: igen.)

Abban a percben . . . álom-e, vagy valóság?! . . . Barátos Géza mosolyogva hajolt meg előtte.

— Na de ilyet! A lány fülig pirulva csapta össze két kezét. Hát magát mi jó szél hozta ide, Géza?

— Hogy mi jó szél hozott ide, azt majd elmondom.

Tessza lovagjai kíváncsian néztek meg ezt a napégett, falusi magyart, akinek megjelenése, a lánynak arcába kergette a vért.

— Mama, kérlek, a bukétomat itt hagyom. Szeretnék egyet járni a teremben Baratossal. Az urak megbocsátanak egy percre . . . Aztán se szó, se tartomány, karját a férfi karjába öltve, ott hagyta az elámult kompániát.

(Nem! soha sem hittem volna, hogy ilyen változáson

mehessen valaki keresztül! Így Tessza mialatt titokban végig mustráltost, Baráta kinek izmos tagjain a frak idealisan feszült meg. Szinte hihetetlen, hogy ez az a bálmosi csizmás magyar!)

— Hát minek köszönhetjük ezt a váratlan meglepetést?

— Tudja nagyon meguntam magam odahaza. Még aztán Kendreőyék is feljöttek Pestre, (Tessza fehér arcán egy árnyék suhant keresztül) alig maradt otthon valaki.

— Ugy?...

(Egy nem létező ásitást nyomott el a legyezőjével.)

— Még egyet... (A férfi keményen szembe nézett a leánynyal.) Észembe jutott az is, hogy maga tulajdonképen egy kicsit röviden bánt velem. Engem nem a gólya költött!... Én is azt gondoltam magamban, hogy szerencsét próbálok. Hát ha akad nekem is más?... Nem mondom, hogy különb, mint maga... (Finom maliciával mosolygott) Tessza idegesen nevelett.

— Maga nagy gyerek!

Majd rövid szünet után hozzá tette:

— Kérem, vezessen a helyemre.

Ott aztán Barátos meghajtotta magát és sarkon fordult. Bement a buffetbe. Tessza egész éjjel nem látta őt többet.

A társaságot egy csöppet sem lepte meg, amikor pár hét múlva híre járt, hogy Vinczelly Miklós huszár főhadnagy, cs. és kir. kamarás megkérte Gabróczy Tesszát. Ugy mondták, hogy már nemsokára jegyet is váltanak.

Ő volt a legkitartóbb a lány lovagjai között. Amint először találkozott vele a jégen, azonnal rabja lett Tessza okos, sötét szemének.

Amolyan társaságbeli *comme il faut* ember volt, mint a legtöbb huszár, akinek nyalka bajusza és csengő bongó sarkantyuja van. Tessza és Barátos futólag találkoztak néha a parketten. Pár szót váltottak, aztán ment mind a kettő a maga dolga után.

Barátos eleintén volt egy néhányszor a házuknál is, de csak a hivatalos zsurok alkalmával. Akkor is inkább Kendreőy Amélivel foglalkozott, az egész csinos leányá nőtte ki magát.

Az igazat megvallva a mi Géza barátunk unta egy kicsit a fővárost. S ha az álszemérem vissza nem tartja, már régen hátat fordított volna az ottani farsang örömeinek.

Így aztán — jobb mulatság híján — Améli lovagjául szegődött.

Persze Kendreőyék szívesen vették s titokban reménykedtek.

Igy álltak a dolgok, amikor egy derűs januári napon, Barátos szembe jött Gabróczyékkal a korzón. Tessza — csodálatosképen — egyedül ment elől. A szülei utána jöttek.

A férfi nem kerülhette ki őket, s minthogy a lány már messziről mosolygott rá, hozzá csatlakozott.

A sötétkék, prêmes kosztüm kívánatosan érvényesítette Tessza sugár, telt alakját.

A lány, minden bevezetés nélkül, könnyed, fesztelen hangon kérdezte:

— Nos? akadt-e más?

— Ohó! Azt előbb én kérдем magától. Maga jött fel hamarabb Pestre.

— Nekem... akadt.

— Derék.

Pár percig szótlánul haladtak egymás mellett a Kossuth Lajos-utca aszfaltján. A férfi törte meg a csöndet:

— A kamarás?

— Igen.

— Gratulálok!

— Kérem... még nem válaszoltam neki. De most magán a sor. Akadt-e magának más?

Feszült figyelemmel leste a választ a férfi ajkáról.

— Igen.

A lány erőltetve mosolygott.

— Külömb mint én?

— A mint vesszük.

— Améli?

— Igen.

Pár percnyi szünet. Az utcasarkon egy kis leány ibolyát tart feléjük. Tessza halkán, csaknem rekedten kérdezte:

— Szólt már neki?

A férfi kiegyenesedett és minden szótagot külön hangsúlyozva, büszkén válaszolt:

— Ha szóltam volna neki, akkor már a feleségem lenne. Ő nem várja, míg más akad...

Annyi szemrehányás volt a hangjában és tekintetében, hogy Tessza lesütötte szemeit. Egyik sem szólt egy darabig. Végre Barátos megemelte kalapját.

— De nem zavarom tovább magukat. Itt elválunk.

— Kérem... ne hagyjon itt. És bocsásson meg ne-

kem. Könyes szemekkel nézett rá. A nő teljesen megalázkodott a férfi előtt.

Mire a Haris-bazárhoz értek, Gabróczyné ijedten rántotta meg a férje karját.

— Jesszusom! Ez a leány megbolondult! . . .

Tessza és Barátos szorosan egymáshoz simulva, karöltve haladtak előttük . . .

AHOL OLCSÓ A MÁRVÁNY. Zalaegerszeg város közgyűlése kimondotta, hogy ő nem sokat teketóriázik a hazaárulokkal. A közgyűlési teremben márványtáblát állít, a márványtáblába pedig belevéseti mindazok nevét, akik a jelenlegi hazaáruló kormánynak valamiben segítettek.

Ne tessék kacagni az ötleten, mert megérdemli, hogy a gazdáját a legőszintébb csodálat hangján érje az üdvözlés úgy az alkotmányvédelem, mint a hazaárulás részéről. Mert mégis találekony elmére vall, hogy most, amikor az alkotmányárulókkal szemben a válogatott gorombaságokból kifogyott a haza, amikor a záptojásosítás olyan mindennapi dolog, hogy még a megyefőnökök sem veszik komolyan, akkor egy olyan eredeti alkotmányvédő eszközt találjon fel valaki, aminő még nem volt sem Kassán, sem Kolozsvárott, avagy másutt. A márványon kipellengérezni azokat, akiknek politikai válasza nem vág össze azokéval, akik falra festett akasztófákkal akarják megmenteni a hazát.

Igazán bámulatos ötlet! Eddig a márványtáblákba csak azok nevét vésték bele, akik jobbra vagy balra lendítettek valamit a haza sorsán. Belevésték továbbá azon neveket, amiket amugy elfelejtett volna emlegetni az ember egyszerűen azért, mert sem jót, sem rosszat nem tudott róla.

Aztán a márványtáblák voltak azok a kitűnő valamik, amik elárulták, hogy ez a közvagyonból épült ház X. minisztersége, Y. főispánága alatt, N. N. tervei szerint épült annó akkor, mikor ez és ez az ur volt a titkár, az elnök vagy a

jegyző Micsoda öröm volt az illetőknek olvasni ezt az örök dicsőséget zengő márványtáblát.

Most fordult a világ. A falba illesztett történelem márványlapjáról azoknak a neve fog levigyorogni az olvasóra, akik a jelenlegi darabantkormányoknak segédkeztek. Például főispánt installáltak, kezet fogtak vele, nem mondták rá ki a társadalmi bojkottot, akik elmentek a disznótorára, akiket névnapra hitt, akik végrehajtottak valami rendeletet, ha mindjárt kutyakötelességük volt. Akik hivatalt vállaltak vagy isten tudja miféle módon árulták el a hazát Zalaegerszegen.

A tábla már készül. A kőművesek faragják a falat, ahova beillesztik. Nagy tábla lesz ez, akkora, hogy ráfér majd egész sereg név. Ha készen lesz, leleplezik ünnepi beszédek és ódák kíséretében. No, most már kinek a nevét írják fel felsőbb? Ki lesz az a fórum, aki hazaárulási ügyekben dönt? A polgármester ur? Az nem lehet. Megharagszik a szabójára s felvéseti rá a nevét. A szabója hiába felebbez, a márványt nem lehet kiradirozni. A közgyűlés? Ez is bajos, mert nem tudják mindig egyhangulag kimondani a hazaárulást, a kőbevésetést. Megfelebbezik, dönt benne a megye, aztán a miniszterium. Ez pedig nem lesz mindig igazságos döntés.

A zalaegerszegiek úgy oldják meg a dolgot, hogy alakítanak pellengér-bizottságot, mely első és utolsó forum lesz a hazaárulási ügyekben. Mikor egy név belevésetik a márványba, utána leleplezési ünnepély következik, amelyen leszidják az illetőt prózában és versben, majd záptojásokat vagdosnak a táblához. És ez így megy, amíg csak egy tenyérsnyi hely lesz a márványlapon. Mert ott, ahol a hazaárulók neveit márványba vésetik, ott mindenki siet, hogy a neve mihamarabb márványba kerüljön. A zalaegerszegiek ártatlan multságán pedig ne tessék kacagni. Amikor már ilyen eszközökkel kell menteni a hazát, ott már vagy a hazának szállott le az értéke, vagy a márványnak.

LIPÓT KIRÁLY DALA.

Voltam bohó, mint annyi ifjú,
S voltam ledér, mint annyi agg.
Nappal király a belga népen
És este Párisban lovag.
Magasztal sok királyi tettem,
Többek közt, hogy Cléót szerettem
A hírem hordta kábel és a drót:
Lipót, öreg Lipót!

Karcsu Cléo ma, holnap Annie
Azán Musette, a kis molett —
Vidám, kalandos éjeimnek
Egyszerre mégis vége lett.
Zsémbelt a kedves nőm s a népem
S fehér szakállam bárha téptem,
Szakíték a cocotte-i nemmel
S királykodám szakértelemmel.

De víg, kalandos éjszakáim
Sirattam, én szegény, sokat
A csipkeszoknya drága titkát
És a parfümös csókokat.
S amiket rólam énekeltek
Bohó dalok körülöleltek
Fülembé zsongták azt a régi szót:
Lipót, öreg Lipót!

Reggel temettem nőm, s ebédig
Elkergetém a lányomat,
S még az nap este, pontba hatkor,
Párisba vitt a gyorsvonat.
Éjtélre orfeumba mentem
A drága nőkhöz átüzentem:
Itt van Lipót, és sebtivel
El mindeniknek jönni kell.

De Annie egy négust becézett
 S Musette egy indo-herceget
 Cléo erkölcsös útra tévedt
 S csupán egy khánt szeretgetett
 Ifjú volt, pénzes volt a párja —
 Így lettem egy nap özvegy, árva,
 Rám mind csak gunyolódva szólt:
 Lipót, öreg Lipót!

Elűzni búmat homlokomról:
 A csörgő sapkám feltevém,
 És addig mentem, mendegéltem,
 Amíg a párom meglelém.
 S habár a sajtó nem magasztalt,
 Lipót ügyes, Lipót tapasztalt,
 Ha szeretőt nem is, de végül,
 Talál, ki eljő feleségül.

Nőm persze ifjú s persze pajzán
 A haja szöke, szeme kék
 Tüzes a karja és az ajka,
 De csókom neki nem elég.
 Együtt örök gyönyörben élünk
 Szerelemről sokat beszélünk
 Bar elborúlva ő s aggódva szólt:
 Lipót, öreg Lipót!

Én hetven éves, ő erényes,
 Örül nekünk a nép nagyon.
 Utóddal lepte trónomat meg,
 Egy rózsaszínű hajnalon.
 Kacagva szól a dal ma róla
 Hogy hozzánk is betért a g... a
 De jaj, az is kacagva szólt:
 Lipót, öreg Lipót!

K ó c z.

Egy herceg életéből.

Irta: Abádi Imre.

Vadászaton volt a fiatal herceg. Ekkor találkozott vele legelőszőr az erdő mellett vezető kocsiuton és rajta felejtette szemeit.

Olyan volt, mint egy duzzadó, buja rózsza, melynek egymáshoz simuló, husos szirmait a harmat csókolta széjjel nagy, hatalmas rózsává. Olyan volt, mint egy biborpiros rózsza, melyet harmaton és napsugáron kívül még nem csókolta meg, nem érintett meg semmi.

— Honnan került ez ide? Ki nevelte? Ki gondozta? Ki óvta a vihartól? . . . Övé a nagy gazdag határ, az erdő, a rét; a merre lelke vágyik, arra jár. Milyen üde, ringó! A hajánál csak a szeme feketébb . . .

— Nagyságos urfi, csak a tenyerét mutassa! Megmondom, van-e babája; boldogság vár-e rá, vagy bánat . . .

És a herceg mind a két kezét mutatta, nyujtotta mind a két karját . . . ölelésre. Láztól égő, pihés, fehér arca hozzásimult a rózsza kissé hideg, bársonyos arcához, melyet hirtelen tüzes, vad pír öntött el és úgy remegett egész testében, mint az a gyöngye rózsaaág, melyre a fáradt madár csapott le üldözője elől.

Ez az erdő mindent tud; ez mindent látott. Miért is nem tud ez az erdő beszélni! Itt állok a vén, komor, százesztendős fák alatt. Ugy szeretném őket hallani, úgy szeretném, ha mesélnének valamit arról a nagy, igazi szerelemről. De nem szólnak semmit, csak sötétlombos ágaikat alig hallható recsegéssel, mély sóhajtással bölintgatják, a miből én csak ezt vélem hallani, nekem úgy tetszik, mintha ezt susognák: mi mindent láttunk.

Itt várta a fiatal herceg a legszebb rózsát, a bajadérák legszebbikét, a ki mindig eljött tüzes ajkával, éjsötét hajával, melybe a herceg beletemette forró homlokát. Mindig eljött és mégis szívének minden lángolásával, az első ölelés vágyának legyőzhetetlen erejével várta mindig és mégis hevesebben kezdett dobogni, remegett a szive, ha késett. Pedig jött.

Jött, mikor az estipír, a nap utolsó sugara is elveszetta belemertült a hatalmas folyó hullámaiba. Hirtelen feltűnt a fordulónál. Az erdő érthetetlen zenéje kísérte. Elsuhant az erdei virágok mellett mintha ezeket is elbűvölte volna, mintha a virágok kelyhében szunnyadó szerelmet lobbantotta volna fel: mikor ezer kis ponton gyúlt ki a pázsit.

A kastély virágos udvarán már csönd van. Mindenki alszik, a vendégek is: a parfümös csinált-virágok, kik közül talán az egyik a hercegről álmodik, a ki éppen most halad lassú léptekkel a kapu felé. A kapus, — a kinél csak azok a vén erdei fák tudnak többet, — lélekzetét is visszafojtva, reszkető kezekkel nyitja ki a kis oldalajtót. Jaj neked kapus, ha nem tudnál uralkodni a szádon! Nem szívnál akkor finom szivarokat. De a piktor fiadnak — a kire olyan büszke vagy — se küldhetnél egy fityinget se. Festhetne akkor itthon csinos cégtáblákat, meg holmi apróságokat, mint a tanító fia, a miből isten tudja, mikor mehetett volna Münchenbe.

És hányszor cipelt az erdőig csomagokat, hányszor nyitotta ki a kaput, hányszor! A herceg pedig kisurrant rajta, mert jött valaki, az a csodaszép valaki drága, suhogó selyem ruhában, brilliáns fűgőkkel, ragyogó hajékkal. Igazi gyöngyfűzér gyönyörű nyakában. Mámoritó, ellenállhatlan varázserejű sugárözönt lövelt különös fekete szeme, mintha a nyári éjnek minden csillaga tükröződött volna benne.

Istenem, hogy ez a szerelem örökké nem tarthatott! hogy rombadőlt, hogy szertefoszlott a gyönyörű kép. Milyen könyörtelen, vagy inkább udvariatlan az élet. Sokszor megvetéssel szeretenénk elfordulni szívtelenségeitől.

Egy csöndes, langyos estén ismét eljött, mint rendesen, neszlelenül. És nem talált ott senkit. Senkit. És várt, de hiába. Másnap szintén várt, de a herceg helyett a kapus jött. Üzenetet hozott.

Hófehér párnákon fekszik a herceg. Minden pirosság eltűnt ajkairól és fájdalmas vonások láthatók halvány arcán. A kitárt ablakokon mindig újabb és újabb illatáramlatot és mint valami édes, halk zenét, olyan csöndes, altató zsongást hajt be a fuvalom. A virrasztók éber figyelemmel lesik minden intését. A pamlagon egy szomorú asszony ül. Az orvos odaállt mellé és egészen halkán susog valamit, valami megnyugtatót.

A beteg felemeli a kezét; mondani akar valamit. Oda-hajolnak.

— Semmi, semmi . . . Egészen jól érzem már magamat . . . holnap talán fel is fogok kelni . . . Semmi . . . menjetek nyugodni . . . maga is — szolt az ápolónőnek — Aludni akarok . . .

Az orvos, aki a jövővel legjobban tisztában van, örömet szinelve, az előbbi susogó hangon folytatja:

— Ugye, ugye . . . Mondom, minden órában javulás észlelhető . . . Most már csak föltétlen nyugalom. Hisz a krízisen túl van, a sebláz alábbhagyott . . .

A herceg egyedül maradt.

— — — — —
És jött a Rózsa, a kinyílt, buja, csodaszép, nagy Rózsa. Óvatosan lépett az ágyhoz. Odahullt gyöngéden a herceg keblére és amint megcsókolta kihült, vértelen ajkát, forró cseppek hulltak halvány arcára. Ez volt a Rózsa könnye. Azután lassan kiszökött a szobából, de a fehér párnán ott maradt valami: egy sötét biborszírom — egy fekete hajfürt.

Egy pillanat és már az udvart is elhagyta. Ment, csak ment. Maga se tudta, hogy hova, vagy miért. Mintha valakiért futott volna, de folyton gyorsabban és mikor elérte az erdőt, egy nagyot sikoltott, mitől a közeli fákon alvó szárnyasok felriadtak és suhogva, bűgva csaptak másfelé. Drága selyemruhája beleakadozott egyik-másik cserjébe. Rá se hederített, csak ment, keresztül a hidon, de nem ugrott bele a folyóba. Nem, csak ment és végre egy undok, piszkos sár-tengernek vetette oda magát, mely dobálta ide-oda. A gyönyörű rózsza úszott, úszott a felületén, míg a piszkos hullámok össze nem csaptak fölötte, míg el nem merült.

EGY POFON TÖRTÉNETE. Miklós c ár: Sajtószabadságot adok Oroszország népének.

Vladimir nagyherceg: Ha téged ez mulattat, tessék.

Miklós c ár: Alkotmányt adok Oroszország népének.

Vladimir nagyherceg: Bon.

Miklós c ár: Általános választói jog is lesz Oroszországban. Imádni fognak engem a milliók.

Vladimir nagyherceg: Bánom is én.

Miklós c ár: Földet osztatok ki a parasztok között. Már ki is adtam a parancsot. Van a Romanov-családnak elég.

Vladimir nagyherceg: Földet? A mi földünket? (Pofonúti a cárt, mint az minden lapban olvasható.)

A szabadjegy.

— Humoreszk. —

Írta: **Lars Dilling.**

Szinte kábultam a büszkeségtől, de hisz volt is okom rá: a darabom fényes sikert aratott. Egyik előkelő napilapnak voltam a munkatársa, mint s journalista és író mindegyik színháztól két szabadjegyet kaptam. Képzelve: minden este hat jegy állott rendelkezésemre. Hát nem lehettem büszke?

Mikor fiatal diák voltam, gyakran mély csodálkozással tekintettem le az olympusról — a mennyezetre festett kürtös angyalok szomszédságából — a földszinten üldögélő boldog halandókra. Es végre én is egyike voltam azoknak. Sőt, még hozzá én nem is egyedül ültem, hanem vagy egyik barátomat, vagy egyik barátnőmet vittem magammal. A többi színházba pedig mindig másokat küldtem és így minden este öt-hat embert boldogítottam. Nagyszerű. Kiszámítottam, hogy ha naponta eladnám jegyeimet, éppen annyit keresnék, mint egy képviselő. Természetesen nem voltam ilyen buta, azaz nem készpénzért adtam el, hanem valóságos cserekereskedést folytattam jegyeimmel és így egy egész sereg kényelmes és hasznos dolgot szereztem magamnak, mint például: szivarokat, szerelmet, felsőinget, keztyűket, barátokat, cognakot és sok más egyebet.

A ki jó helyre akart szert tenni, az csak hozzám fordult.

Nem egyszer történt meg, hogy az utcán egy fiatal úr — akire csak nagyon homályosan emlékeztem és akivel csak egyszer, a bemutatkozás alkalmával beszéltem — hirtelen, egészen bizalmasan karonfogott, becipelt a legközelebbi vendéglőbe és mikor már megitatott velem néhány pohár spanyol bort, megtudtam, hogy a lakoma egy pár szabadjegyembe kerül.

Idősebb hölgyektől — akik kézimunkával foglalkoztak — gyöngéd levélkéket kaptam és karácsonyfelé elhalmoztak mindenféle himzett és kötött tárgyakkal. Elénk cserét folytattam egy borkereskedővel és egy férfiruhaüzlet tulajdonosával is. Fiatal leányok akik varrodákban és szivarosboltokban voltak alkalmazva — mosolylyal és kézszerítással honorálták a szabadjegyet.

De kezdtem a dolgot unni. Különösen egy nyelvtanítónő vitte tulságba a hála lerovását. Gyümölcsös-tányérok, teakészlettel és poharakkal meg egyéb porcellántárgyakkal halmozott el. Ugylátszik, hogy még mindezzel nem vélte leróva háláját, mert egyszer két óriási virágvázát küldött és arra kényszerített, hogy az íróasztalomra helyezzem, hogy mindenki lássa. Ezután küldözdette még csak azonban a különféle porcellán tárgyakat. Ez azt hiszi, hogy egy díszműüzletet akarok nyitni, gondoltam magamban. De végre tisztába jöttem a dologgal. Ugyanis francia órákat adott egy porcellánkereskedő leányának, aki holmi dísztárgyakkal fizette a tandíjat.

Az első kellemetlenséget szabadjegyeim ezekkel a porcellántárgyakkal okozták. Oh, mit fogok még megérni, mit fognak ezek még nekem okozni!

A kellemetlenségek sorozata a háziasszonyommal kezdődött, aki, mivel a hatodik sorban kapott helyet, szörnyen megsértődött.

Ezen estétől kezdve minden reggel hideg kávét kaptam és tizenötödikén fölmondta a lakást, amikor mintha azt morogta volna, hogy ő nincs hozzászokva a szobaurak általi mellőzéshez. Hiába excuzáltam magamat, hiába vicceltem, kérlelhetetlen maradt. Tehát másik lakást kellett keresnem. Betettem az ujságba egy hirdetést, amire egy egész halom ajánlat érkezett.

Özvegy asszonyok «csinos szobákat» ajánlottak minden kényelemmel és pianó használattal. Egy nagy lakást bérlő kishivatalnok pedig azt ígérte, hogy családtagnak fog tekinteni és olyan bánásmódban fog részesíteni, mintha a saját fia volnék. Nyugdíjas özvegyek csábítóbbnál csábítóbb ígéreteket tettek.

Megkezdtem tehát a látogatásokat. Futottam lépcsőkön fel, lépcsőkön le, akár csak egy levélhordó és végre egy lányos özvegynél révbe jutottam.

Itt igazán nagy kényelem uralkodott. A szoba gyönyörűen volt butorozva; tele virággal, csecsebecsékkel, párnácskákkal.

Mikor beléptem, a mama éppen egy waltzert játszott a zongorán, míg leánya, egy ragyogó tiszta arcú szépség, a festőállvány előtt ült és egy aquarell-képen dolgozott. Később mikor közelebbi érintkezésbe jöttem vele, megtudtam, hogy az arcát is festi.

Nagyon hamar megegyeztünk. Én csak kényelmet, barátságos bánásmódot óhajtottam és ezt meg is találtam. A kisasszony szíve, mint egy nagy edény, telve volt forró, tü-

zes érzelemmel, melyből mindenkire, a ki csak közelébe jött, egy egész vederrel zúdított. Alig laktam náluk egy rövid ideig, én is megkaptam a forró zuhanyt.

Egyszer, mikor az esthomály a szobára borúlt és a mama zongorázott, szorosán egymás mellett ültünk a ságópálma mögötti pamlagon. A kályha fénye némileg ellensúlyozta a folyton növekedő homályt. A szobában olyan meleg volt, mint a ságópálma hazájában. Szédülni kezdtem és csak akkor jöttem magamhoz, mikor a lámpát meggyújtották. A vállamon egy fehér foltot vettem észre, amit a menyasszonyom finom rózsás arca hagyott ott.

Estéinkint borozgattunk és boldogok voltunk.

Nem is gondoltam arra, hogy jegyeimmal együtt el vagyok adva. Később nagyon gyakran jártunk színházba. Csak az volt a baj, hogy sohse mehettem egyedül jegyemmel. A mama mindig velünk jött és ennél fogva kénytelen voltam számára mindig egy helyet bérelni. Ez a körülmény az én jövedelmemet annál inkább nem növelte, mivel színház után rendszeren a legdrágább vendéglőben költöttük el vacsoránkat. Azelőtt, ha a premiérekre mentem, mindig egy ismerősömet, lehetőleg egy kereskedő ismerősömet vittem magammal, aki azután megvendégt. Most azonban a vacsorát, sőt még egy jegyet is fizetnem kellett.

Egy napon találkoztam néhány jegybaráttal. Már régen nem láttak és valószínűleg abban a reményben, hogy majd elárasztom őket potyajegyekkel, alaposan leittattak. Nekem délelőtt a kevés is megárt és bevallom, hogy különös jókedvvel és meglehetősen mámoros fővel tértem haza. Jövendőbeli anyósom úgy nézett rám, mint a kinek a foga fáj; a menyasszonyom pedig egy festett szent szűzhöz hasonlított. Nagyon lemondó és bánatos arcot vágott.

— Sok spanyolbort ittam, szóltam kedélyesen.

— Látom, mondta jegyesem melancholikus hangon.

— Az én vőlegényem nem járt a korcsmába, mondta a mama.

— Nekem sem volt kedvem elmenni, de két fiatal kamasz, hogy jegyet csikarhasson ki tőlem, erőszakkal bevonszolt.

Menyasszonyom szeliden hozzám jött és megcsókolt.

— Kedves barátom, annyi kellemetlenséget és bosszúságot okoznak neked ezek a jegyek! Szabadulnod kell tőlük. Én fogom ezentul kezelni és csak legjobb ismerőseink között fogom szótosztani. Mindegyik tisztességes ember; nem fognak vele visszaélni.

Ez igazán nagy áldozat volt tőle. Hálálkodva adtam át neki a jegyeket, melyekre sohasem gondoltam többé.

Azt tudtam, hogy a menyasszom jó családból való, de arról, hogy nagy rokonsága van, sejtelmem sem volt.

Néhány nap múlva seregestül jöttek a nénik, barátok, barátnők, unokanővérek és unokafivérek. Menyasszonyom könyvet vezetett a jegyekről és valamennyi mindig már jó előre le volt foglalva. Az én ismerőseim természetesen szóba se jöhettek; teljesen el lettek hanyagolva, amiért meg is szenvedtem. Barátaim folyton hidegbben köszöntöttek és bizony nem igen hívtak többet borozni. Az egyik ruhakereskedő se késett sokáig az utolsó tizenkét ing számlájával. A borkereskedő pedig megtagadta annak a vörösbornak a hitelezését, melyet menyasszonyomnak vettem, hogy erősödjék.

Ballerup kisasszony, a nyelvtanítónő meglátogatott bennünket. Utána egy hordár egy teljes porcellán mosdókészletet cipelt.

— Ezt azt hiszem használhatja, szólt mosolyodva mikor átnyujtotta.

Menyasszonyom igen hidegen köszönte meg. Láttam, hogy dühös. És mikor a nyelvtanítórő eltávozott, az én költségemre hordárt fogadott és visszaküldte. Azután bement az én szobámba és megkönnyebbült a szive, hogy az összes porcellán tárgyakat összetörhette. Csak a virágvázákat birtam megmenteni. Ezen vihar után jó ideig béke uralkodott. A jegyek ezentúl csak azt a kellemetlenséget okozták, hogy kénytelen voltam a város legtávolabb eső részébe is értük menni, mert a nénikék nagyon pontosan eljöttek ugyan a jegyekért, de sohasem hozták vissza és így az a veszély fenyegetett bennünket, hogy a többi rokonok megsértődnek, ha a jegyet kellő időben meg nem kapják. Egyszer nagyon felháborodva találtam menyasszonyomat. Festett arcán csak úgy folytak a könnyek. Távollétem alatt ugyanis a postás négy rózsaszínű levélkét hozott, melyekben fiatal barátnőim kérdést intéztek hozzám, hogy tényleg lejárt-e a potyajegyek ideje. Menyasszonyom kívánságára mindegyik levelet egy új borítékban visszaküldtem és ha találkoztam fiatal barátnőimmel, mindegyik úgy tett, mintha nem vett volna észre, némelyik azonban egy-egy mosolygó pillantást vetett reám, mellyel azelőtt álmaim várát világította meg.

Egy kis városban élt egy nagyon gazdag nagynénim, aki engem szemelt ki örökösének. Ez a gazdag nénim írt nekem, hogy a legközelebbi vasárnap megakarja nézni azt a darabot, melyről annyit írtak a lapok. Istenemre mondom, hogy nem volt zsugori és megbirta fizetni bármelyik helyet, de büszke volt, hogy velem, a kedvencével mehet és hogy

a szabadjegyet igénybeveheti. Levelét egy vasárnap délelőtt kaptam és rögtön befutottam menyasszonyomhoz, hogy tőle az illető színház jegyét elkérjem.

— Azt ma reggel elvitte az ezeredesné és a leánya. Már nyolc nappal ezelőtt ígértem nekik.

— De hiszen jól tudod, hogy nekem is szükségem van most erre a jegyre, mert ezt a darabot még magam se láttam.

— Erre nem is gondoltam. Különben még kapni jegyet.

— De a néni, aki annyira örült, hogy egyszer az én jegyeimmel is mehet?

— Ezt igazán nem álmodhattam meg. Miért nem írta meg előbb?

— Nem lehetne egy udvarias levélben az ezeredesné . . .

— Még csak az hiányzik! Egy olyan asszony, mint az ezeredesné! Nem, kedvesem. Sokat áldoztam már érted, mindig engedelmeskedtem neked, de ezt nem lehet. Soha sem fogsz arra rávenni, hogy egyik legkedvesebb rokonunkkal ujjat húzzak.

— Hát az én rokonságom semmi?

— Ah, istenem, hogy ilyesmit kell hallanom. Bárcsak sohse láttam volna ezeket a szerencsétlen jegyeket.

— Biz, én sem óhajtok egyebet, szóltam izgatottan és egyenesen a színházba rohantam.

Már az összes jegyek elkelték, csak néhány karzatjegy állott rendelkezésemre.

A néni a déli vonattal megérkezett. A pályaudvarom vártam. Kitünő kedve volt; az arca csak úgy sugárzott az örömtől. Mikor a szálloda szobájába értünk, mély sajnálkozással adtam elő a tényállást, ami után az következett, amit sejtettem: szörnyű haragra lobbant. Az esti vonattal vissza akart utazni. Sohse kerüljek többé a szeme elé. Ne merészeljem átlépni a küszöbét.

Egyetlen szavára sem feleltem. Ki tud egy dühöngő asszonynak feleletet adni. Csöndesen vettem a kalapomat és elkotródtam.

Később megtudtam, hogy rögtön visszautazott és másnap megcsinálta a végrendeletét egy szegény unokahuga javára.

Egész vasárnap délután egy sörcsarnokban ültem és kedvetlenül iddogáltam. Meg se próbáltam, hogy valahol jegyet kerítsek, mert még a referáda megírásától is teljesen elment a kedvem.

Másnap az ezredesné vissza küldte a jegyet. Egy levelet is írt, melyben kifejezte köszönetét, de legnagyobb sajnálatára nem használhatta, mert meghívást kapott egy ebédre, hanem maga heiyett a két cselédleányt küldte el, a kik állítólag nagyon jól mulattak.

Néhány nap múlva én is levelet kaptam a szerkesztőtől.

Végtelenül sajnálja, hogy a kritika megírását elmulasztottam. A többi szerkesztők csufolódásába még csak beletörődnek, de már a szerző is felkereste és szemrehányásokat tett neki, hogy a darabját agyonhallgatjuk. Különben hallgatásunkat nagyon is érti, mert megbízható forrásból értesült, hogy én a helyemre két cselédleányt küldtem. Hát ezek persze, hogy nem tudtak leadható kritikát írni. Ennélfogva szükségesnek tartja egy új megbízható munkatársnak a felvételét és kér, hogy a lap tulajdonát képező négy szabadjegyet mielőbb visszaküldjem és minden szóbeli tárgyalást fölöslegesnek és fáradságosnak tart.

Bementem a menyasszonyomhoz és átnyujtottam neki a levelet. Végig olvasta és elvörösödött. Az anyja ejsápadva állt mellette.

— Természetesen, én vagyok a hibás, hogy elvesztetted az állásodat?

— Ha te magad is mondd, bizonyosan úgy van.

— Vesztettél talán még egyebet is miattam?

— Igen az örökségemet — csekély százezer koronát. Az ezredesné cselédei nagyon drága helyen ültek.

— Oh ezek a szerencsétlen jegyek! Mennyi gondot okoztak nekem! Nesze itt van, itt van mind. Nem akarom többé látni. És itt van, vedd a gyűrűdet is. Ez sem hozott valami nagy örömet.

— Köszönöm, — hasonlóképen és én is átnyujtottam az övét.

A kisasszony odaborult anyja keblére.

— Védelmezz ettől a nyomorulttól!

— Hagyja el rögtön a házamat, ordított az asszony.

— Kivánatára, szóltam meghajolva és mentem.

Egyelőre egy szállodában béreltem szobát és volt szerkesztőmnak azonnal visszaküldtem a négy jegyet. Attól a színháztól pedig, a hol a darabom színre került, csak egy jegyet kértem, mely kizárólag az én nevemre szóljon, ismerető jellel legyen ellátva és ha valaki más használná, bátran elkobozhatják. Elég volt a kellemetlenségekből. Mikor mindez megtörtént, olyan nyugodt voltam mint még soha. Azután

elgondolkodtam veszteségeimen. Legutoljára menyasszonyomat vesztettem el. Istenem, ezt ugyan nem fájlalom. Nem egyszer megmondtam neki, hogy már jóllaktam vele. De az örökség, az örökség! Azután állásomat is elvesztettem. Na, ugyse voltam én journalistának való. Most már legalább minden időmet az irodalomnak szentelhetem.

És a barátaim? Ah, azok a barátok, kiket potyajegygyel szerez az ember, nem sokat érnek. De minden veszteségemet kárpótolja a tapasztalat. Holnap vidékre utazom, ahol zavartalanul, nyugodtan fogok dolgozni. Van egy kitűnő témám, amit egy ötfelvonásos drámában fogok feldolgozni.

A hős egy jócsaládból való reményvesztett fiatal ember, aki szörnyű helyzetbe jut és az utolsó felvonásban nagyon szomorú körülmények között hal meg. De szerencsétlenségének és szörnyű helyzetének nem iszákosság vagy szerelem az oka, mint azt Zola könyveiben olvassuk. Nem! Hanem egyszerűen: a szabadjegy.

Felelős szerkesztő: Lóránt Dezső.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Akácfa-utca 63.

Kiadja a „Jövendő” kiadóhivatala.

Telefon: 87—34 szám.

A Jövendő bekötési táblái

valamint az első és második évfolyam egyes számai füzetekben és bekötve kiadóhivatalunkban kaphatók.

A már 53 év óta dicséretreméltólag ismert, s a 71012. sz. Bm. leirat követelményeinek teljesen megfelelő

UJ-VUKOVÁRI

arctisztító kenőcs

szeplő, himlőhely, sömör, májfoltok, fakadékok, forrósági pörsenések, orrvörösségek és minden egyéb

arcvirágzások ellen, valamint az uj-vukovári

bőrszépítő szappan

mely az arckenőccsel a használati utasítás szerint alkalmazva, még korosabb egyéneknek is viruló és fiatal kinézést kölcsönöz.

Egy nagy tégely: 1 kor. 60 fill., kisebb 1 kor., szappan 1 kor. Utánzásoktól óvakodjunk! Csak Krajcsovics által Vukováron készített kenőcs valódi. — Minden tégelyen Krajcsovics, a készítő arcképe látható.

Főraktár: Budapest, Király-u. 12., és Andrassy-ut 26. Török József gyógyszerháza.

≡ REGGEL ≡

Ez a címe SZINYEI-MERSE PÁL azon gyönyörű tájképének, mely olyan nagy feltűnést keltett a mester műveinek kollektív kiállításán. A színek hatása ezen a képen egyszerűen bámulatos. A reggeli hangulat, a tiszta friss levegő, a festőművész otthonából nyíló kilátásnak gyönyörű perspectivája annyira leköti figyelmünket, hogy szinte látni véljük a bokrokon, virágokon, faleveleken a reggeli harmatcseppeket. A «KÖNYVES KÁLMÁN» olyan művészi kivitelben bocsájtotta közre a «REGGEL» reproductióját, hogy maga a művész is legnagyobb elismerését fejezte ki a kiadó-társaságnak, s úgy nyilatkozott, hogy a «REGGEL» színes reproductiója bámulatosan jó, s hogy azt örömmel aprobálja. Az eredeti festmény a király tulajdonát képezi, s a felséges úr a magyar művészet népszerűsítése érdekében a legnagyobb előzékenységgel engedte át a képet a reproductió céljaira. A «REGGEL» voltaképen pendanteja a «KÖNYVES KÁLMÁN» által 1903. évben kiadott ugyancsak Szinyei által festett «Pipacsos táj» című képnek, s ugyanolyan kivitelben és nagyságban jelent meg. A MŰLAP ÁRA a Spiegel Frigyes által tervezett diszes, aranyozott keretben, ép úgy mint a «Pipacsos táj» című kép 44 korona és havi 2 koronás részletfizetésre is megrendelhető a

KÖNYVES KÁLMÁN MAGYAR MŰKIADÓ R.-T.-NÁL

Budapest, Nagymező-utca 37—39. sz.

A vonatok indulása és érkezése. (Budapest nyugati pályaudvar.)

D é l e l ő t t					D e l e l ő t t				
vonatsz.	óra	perc	vonat neme	h o v á	vonatsz.	óra	perc	vonat neme	h o n n a n
102	1	00	k. ost. expr.	{Wien, Páris Ostende, London	701 ¹⁾	12	50	kel. ost. exprv.	{Konstantinápoly Bukarest
146	5	45	sz. v.	Palota-Ujpest	143	5	35	szv.	Dunakeszi-Alag
150	6	30	<	Dunakeszi-Alag	6101	6	15	"	Szolnok, Czegléd
712 ^a	6	55	<	Szolnok, Szeged	145	6	25	"	Palota-Ujpest
4102	6	45	<	Esztergom	1407	6	35	"	Berlin, Zsolna
148	6	55	<	Palota-Ujpest	217	7	05	tv. szsz.	Párkány-Nána
6012	7	05	v. v.	Lajosmizse, Kecskemét	709	7	15	szv.	{Bukarest, Báziás
1404	7	20	gy. v.	Zsolna, Berlin	4107	7	25	"	Dorog
104	8	00	<	Wien	147	7	35	"	Palota-Ujpest
152	8	05	sz. v.	Dunakeszi-Alag	117	7	45	"	Páris, Wien
712	8	30	<	{Temevár, Karánsebes Báziás	6013	7	50	v. v.	Lajosmizse
116	9	20	<	Wien, Berlin	149	8	—	szv.	Dunakeszi-Alag
154	9	35	<	Palota-Ujpest	131	8	10	"	Párkány-Nána
708	9	40	gy. v.	Bukarest, Báziás	713	8	25	"	Kiskunfélegyháza
156 ^a	11	25	sz. v.	Palota-Ujpest	4101	8	35	"	Esztergom
					151	9	10	"	Dunakeszi-Alag
					1403	9	25	gyv.	{Bukarest, Báziás
					153	10	20	szv.	Pozsony
					119	10	50	"	Palota-Ujpest
					715	10	55	"	Érsekujvár
								"	Szeged

D é l u t á n				
6104	12	05	sz. v.	Czegléd, Szolnok
156	12	15	<	Palota-Ujpest
128	12	25	<	Nagy-Maros
4108	12	40	<	Dorog
158	1	10	<	Dunakeszi-Alag
106	1	45	gy. v.	Bécs, Páris
4114 ¹⁾	2	05	sz. v.	Pilis-Csaba
126	2	15	<	Párkány-Nána
160	2	20	<	Palota-Ujpest
704	2	25	gy. v.	Bukarest, Báziás
120	2	25	sz. v.	Érsekujvár
4104	2	40	<	Esztergom
720	2	45	<	Czegléd
6002	2	55	<	Lajosmizse, Kecskemét
162	4	15	<	Palota-Ujpest
130	4	25	<	Nagy-Maros
716	4	30	<	Szeged
108	5	15	gy. v.	Bécs
164	6	10	sz. v.	Palota-Ujpest
124	6	20	<	Párkány-Nána
4106	6	40	<	Esztergom
1406	6	45	gy. v.	Zsolna, Berlin, Pozsony
710	6	55	sz. v.	Bukarest, Báziás
6014	7	25	v. v.	Lajosmizse
166	7	40	sz. v.	Palota-Ujpest
132 ²⁾	7	50	<	Vác
168	8	30	<	Palota-Ujpest
118	10	00	<	Wien, Páris
706	10	10	gy. v.	Szeged, Báziás, Bukarest
714	10	20	sz. v.	K.-K. Félegyháza
1408	10	30	sz. v.	Zsolna, Berlin
902 ³⁾	11	20	keleti	Belgrád
702 ⁴⁾	11	30	keleti	{Konstantinápoly Bukarest, Konstantinápoly

D é l u t á n				
155 ^a	12	5	szv.	Palota-Ujpest
155	12	55	"	Palota-Ujpest
703	1	15	gyv.	{Bukarest, Vercziórova, Báziás
103	1	40	"	Páris, Wien
157	2	10	szv.	Dunakeszi-Alag
6001	2	35	"	{Kecskemét, Lajosmizse
155	3	05	"	Palota-Ujpest
127	3	55	"	Nagy-Maros
6103	4	15	"	Szolnok, Czegléd
4103	4	30	"	Esztergom
165	5	40	"	Palota-Ujpest
115	5	55	"	Wien, Berlin
707	6	30	gyv.	{Bukarest, Báziás, Temesvár
163	6	50	szv.	Palota-Ujpest
105	7	—	gyv.	Wien
711	7	10	szv.	Temesvár, Báziás
4109 ²⁾	8	10	"	Pilis-Csaba
165	8	20	"	Palota-Ujpest
125	8	45	"	Nagy-Maros
107	9	5	gyv.	Wien
4105	9	15	szv.	Esztergom
1405	9	45	gyv.	Berlin, Zsolna
167	10	15	szv.	Palota-Ujpest
723	10	40	"	Szeged, Szolnok
129 ³⁾	10	45	"	Vác
901 ⁴⁾	10	55	keleti	{Konstantinápoly Belgrád
101	11	—	keleti	{London, Ostende, Páris, Wien
6011	11	10	v. v.	{Kecskemét, Lajosmizse

- 1) Vasár- és ünnepnapokon bezárolag november 19-ig közlekedik.
 2) Csak október és április hónapokban közlekedik.
 B) Minden kedd, csüt. és vasárnapon közlekedik.
 4) Minden szerdán és szombaton közlekedik.

A vonatok indulása Buda-Császárfürdő kitérőről.

D é l e l ő t t				
4002	6	14	sz. v.	Esztergom

D é l u t á n				
4008	12	20	sz. v.	Dorog
4010 ¹⁾	1	55	<	Pilis-Csaba
4004	2	29	<	Esztergom
4006	6	30	<	Esztergom

- 1) Érkezik minden hétfőn és csütörtökön.
 2) Vasár- és ünnepnapokon bezárolag november 19-ig közlekedik.
 3) Csak október és április hónapban közlekedik.
 4) Érkezik minden kedden, csütörtökön és szombaton.

A vonatok érkezése Buda-Császárfürdő kitérőbe.

D é l e l ő t t				
4007	7	17	szv.	Dorog
4001	8	45	"	Esztergom

D é l u t á n				
4003	4	39	szv.	Esztergom
4009 ²⁾	8	19	"	Pilis-Csaba
4005	9	22	"	Esztergom

A vonatok indulása és érkezése. (Budapest keleti pályaudvar.)

D é l e l ő t t					D é l e l ő t t				
vonatsz.	óra	perc	vonat neme	h o v á	vonatsz.	óra	perc	vonat neme	h o n n a n
28	6	20	sz. v.	Trieszt, N.-Kanizsa	645	5	00	tszsz.	Mária-Radna, Arad,
10	6	45	"	Wien, Grác, Sopron	327	5	20	vv.	Nagyvárad, Debreczen
906	7	00	gy. v.	Szabadka	1707	5	45	sz. v.	Berlin, Ruttká
302	7	10	"	Ruttká	909	5	45	"	Stanisla, M.-Sziget
908	7	15	sz. v.	Belgrad, Bród	607	6	10	"	Belgrad, Bosna-Brod
604	7	25	gy. v.	Gyulafehérvár, Nagy- szében, Kolozsvár	19	6	15	"	Brassó, Arad
1302	7	35	"	Tövis, M.-Sziget	409	6	35	"	Bicske, Gyékényes
402	7	40	"	Fehring, Gráz	11	6	40	"	Lemberg, Kassa,
1508	7	50	sz. v.	Kassa, Lemberg	507	7	10	sz. v.	Máramarossziget
318	8	00	"	M.-Sziget	918	7	10	"	Wien, Triest
1002	8	00	gy. v.	Kassa	1803	7	25	"	Brassó, Kolozsvár
606	8	10	sz. v.	Zágráb, Fiume, Torino,	317	7	25	"	Kiskörös
1006	8	15	"	Róma, Pécs, Vinkovce	309	7	35	"	Graz, Fehring
408	8	35	"	Arad, Brassó	501	7	50	gy. v.	Gödöllő
2	8	50	gy. v.	Zágráb, Fiume,	1021	7	50	v. v.	Hatvan
508	9	00	sz. v.	Pécs, Bród	1905	8	10	sz. v.	Bukarest, Brassó
306	9	35	"	Munkács, M.-Sziget	1509	8	15	"	Paks, Adony-Puszta- szabolcs
944	11	15	tszsz.	Bécs, Grác, Sopron	311	8	45	"	Fiume, Zágráb, Bród,
				Kolozsvár, Brassó, Má- ram.-Sziget, Stanisla	1003	8	50	gy. v.	Pécs
				Ruttká, Berlin	509	9	05	sz. v.	Csorba, Kassa,
				Kiskörös	13	9	10	"	Hatvan
					307	9	45	"	Torino, Róma,
					911	9	50	"	Fiume, Zagráb
					27	10	15	"	Szolnok
									Győr
									Berlin, Ruttká
									Szabadka
									Nagy-Kanizsa, Triest
D é l u t á n					D é l u t á n				
8	12	20	sz. v.	Győr, Wien, Szombathely	819	12	10	szv.	Gödöllő
310	12	35	"	Hatvan, Satoraljaiújhely	301	12	40	gyv.	Berlin, Ruttká
320	1	30	"	Gödöllő	7	12	45	szv.	Wien, Sopron,
1308	1	50	gy. v.	Fehring, Graz					Szombathely
912	1	55	sz. v.	Szabadka, B.-Brod	908	1	00	gyv.	Konstantinápoly,
602 ¹⁾	2	00	gy. v.	Arad, Bukarest ¹⁾	601 ¹⁾	1	10	"	Belgrad, B.-Brod
4	2	10	"	Wien, Páris	1901	1	30	"	Bukarest ¹⁾ , Arad
404	2	15	"	Kassa, Lemberg	401	1	30	"	Gyékényes, Eszék, Pécs
20	2	25	sz. v.	Bicske	1	1	45	"	Lemberg, Kassa
312	2	25	"	Hatvan	503	1	50	"	London, Páris, Wien
504	2	35	gy. v.	Kolozsvár, Tövis	1307	2	10	"	Tövis, Kolozsvár,
510	2	40	sz. v.	Szatmár-Németi	313	3	10	szv.	Szatmár-Németi
1902	3	00	gy. v.	Szolnok	321	5	40	"	Graz, Fehring, Hatvan
904	3	20	"	Pécs, Eszék, Gyékényes	15	6	35	"	Szerencs
1022	3	25	v. v.	B.-Brod, Belgrad,	505	6	40	"	Gödöllő
304	3	30	gy. v.	Konstantinápoly	907	6	55	"	Győr
16	4	30	sz. v.	Paks	305	7	00	"	Brassó, Kolozsvár,
322	5	20	"	Ruttká, Berlin	3	7	10	gyv.	Stanisla, M.-Sziget
308	5	35	"	Győr	605	7	20	szv.	Belgrad, Brod
508	5	45	"	Gödöllő	1007	7	55	"	Berlin, Ruttká, Szerencs
314	6	25	"	Ruttká, Berlin	407	8	10	"	Wien, Graz
914	6	35	"	Kolozsvár, Brassó	21	8	45	"	Brassó, Arad
1004	6	50	gy. v.	Hatvan	1507	8	50	"	Stanisla, M.-Sziget
1708	7	05	sz. v.	Kis-Körös	1001	9	05	gyv.	Belgrad, Brod
22	7	25	"	Zágráb, Fiume,	9	9	30	szv.	Berlin, Ruttká
324	8	25	"	Róma, Torino	608	9	35	gyv.	Wien, Graz
1008	8	30	"	M.-Sziget, Stanisla	1801	9	50	"	Nagyszében, Kolozsvár
1510	9	00	"	Bicske, Triest	308	9	10	"	Máramarossziget
502	9	15	gy. v.	Gödöllő	9	9	30	szv.	Graz, Fehring
408	9	40	sz. v.	Zágráb, Fiume	403	10	00	"	Lemberg, Kassa
1304	9	40	"	Pécs, Brod	905	10	00	"	Máramarossziget
808	10	00	"	Kassa, Csorba	323	10	40	szv.	Szabadka
910	10	10	"	Kolozsvár,					Gödöllő
12	10	30	"	Bukarest, Stanisla					
328	11	10	v. v.	Lemberg, Kassa,					
				Máramarossziget					
				Fehring, Graz					
				Arad, Brassó					
				Belgrad, Eszék,					
				Bosna-Brod					
				Wien, Paris					
				Ruttká, Szerencs					

¹⁾ Bezárólag november 15-ig, azontul csak Brassótól közlekedik.

²⁾ Csak hétköznapon közlekedik.

A vonatok indulása Bpest-Józsefvárosról

D é l e l ő t t				
-	-	-	-	-
D é l u t á n				
380 ²⁾	7	00	szv.	Pécel

¹⁾ Bezárólag november 15-ig, azontul csak Brassótól közlekedik.

²⁾ Csak hétköznapokon közlekedik.

A vonatok érkezése Budapest-Józsefvárosra.

D é l e l ő t t				
329 ²⁾	6	00	szv.	Pécel
D é l u t á n				
-	-	-	-	-

Ha őszül a haja hasznázza a hírneves STELLA-VIZET

mely nem fest, hanem a haj eredeti színét adja vissza.

Kapható egyedül **ZOLTÁN BÉLA** gyógyszer-tárában.

O császár és királyi fensége József főherczeg udvari szállítója.
Budapest, V. ker., Szabadság-tér, Sétátér-utca sarok.

Egy üveg ára 2 korona.

Gyűjtőknek figyelmébe!

Borítékok különféle bélyegekkel nagy választékban 10 fillértől 18 koronáig és följebb.

Magyarország legrégebbi kereskedője

PRÜCKLER J. C., Budapest, IV. ker.,
Koronaherceg-utca 3, az udvarban.

Jelszavam: Kis haszon, nagy forgalom.



Köhögés, rekedtség és hurut ellen nincs jobb a **Réthy-féle pemetefü-cukorkánál!**

Vásárlásoknál azonban vigyázzunk és határozottan Réthy-félét kérjünk, mivel sok haszontalan utánczata van.

1906

FONCIERE PESTI BIZTOSÍTÓ INTÉZET. Összes biztosítékok :
31 millió kor. Központi iroda : **BUDAPESTEN, Sas-utca 10.**
 Biztosít: testi baleset ellen, az ember életére, tűz-, jég- és szállítmánykárok ellen

MAGYARON ELSŐ, LEGNAGYOBB ÉS LEGJOBB NERNEVŰ ÓRAÜZLETE.

Alapítvaott
1847.

Brausweller János
 Szegeden. Cs. és kir. kizárólagosan
 szab. chronometer- és műórák, főtálatója
 a remontoir ingaóráknak
 stb. stb.

ÓRAK, ÉKSZEREK 10-évi jótállással
RÉSZLETFIZETÉSRE

Képes árjegyzék bérmentve. Javítások pontosan eszközöztetnek.

TÖRLEY Iroda: BUDAPEST, VIII., Eszterházy-utca 22. sz.
PEZSGÖGYÁR Pincék: BUDAFOK (Promontor).

Eladunk és veszünk

alkalmi árveréseken és beraktározott urasági butorokat, ugymint teljes lakberendezéseket, angol bőr-butorokat, mahagoni- és rézbutorokat, perzsa- és smyrna-szőnyegek, függönyöket, olajfestményeket, antique tárgyakat, gáz- és villamos-csillárokat.

Grosz Sándor és Tsa Budapest, Gyár-u. 2. I. em.
 (Király-utca sarkán.)

FOGAK

szájpadlás és gyökér eltávolítása nélkül 3 koronától feljebb. Az általunk készített és a parisi fogorvosi akadémia kiállításán aranyéremmel és a diszkeresztel kitüntetett fogak nagyon könnyen megszokhatók és beszédnél semmiféle nehézséget nem okoznak. Vidéki megrendelések 12 óra alatt elkészítettnek csakis a fogorvosi intézetben

Budapest, Erzsébet-körut 50. sz.
 a Royal-szállóval szemben.

Fogorvos: **LÖFFLER EMIL.** Rendelés 9—12-ig, 3—7-ig. — Fogtechnikai főnök: **GROSSMANN SIMON.** Fogad egész nap. **Pájdalom nélküli fogműtétek 2 korona. Tartóstömések 3 kor.** Rossz és fájós fogak aranykoronával lesznek ellátva, továbbá új, amerikai eltávolíthatatlan aranyhidak 10 évi jótállás mellett készítettnek. — Mérsékelt árak, részletfizetés mellett is

15-20 éves hölgyeknek I

A SZÉPSÉG TITKA.

Vigyázzon jól, mert itt a tél!

Eredeti levelek hiteles másolata:

Egy lemergi tanárné írja: Az újságban hirdetett csodadolgoknak nem hittem soha és a Diana-crémet s Diana-szappant is csak azért rendeltem meg, mert több oldalról azt állították, hogy ezek a legjobb bőrpoló- és szépítőszeres. Most már tapasztalatból mondhatom, hogy ezek az állítások igazak és igyekszem én is tovább terjeszteni hölgyismerőseim között. Egyelőre csak 2 tégely Diana-crémet és 1 drb. Diana-szap. kérek postafordultával.

Uri hölgyeknél rendes szokás, hogy mielőtt színházba, bálba vagy egy sétára mennek, előveszik a «Diana-szappant» — mely tiszta epe és parfüm — és azzal megmossák az arcukat, kezüket. Azután a száraz és nappal is használható «Diana-crém» gyöngén bekenik magukat, melyre jön a «Diana-hölgypor». Minden dobozhoz már a szarvasbőr is hozzá van csomagolva. Ily bőrpolás mellett nem csoda, hogy a fővárosi és a vidéki nagyvárosi hölgyek feltűnést keltenek szépségükkel, finom, tiszta s szeplőtlen arcukkal és gyöngéd, puha, bársonyszerű kezeikkel. — Ezek a Diana-szépítőszeres arról nevezetesek a hölgyek előtt, hogy azoknak használatát nem lehet felismerni az arcon s épen ezért vásárolják ma már az egész világon ismeretes Diana-szépítőszereseket.

Egy tégely DIANA-ORÉM (éjjel használható zsiros krém) 75 krajcár, DIANA-SZAPPAN 75 kr., DIANA-PARFUM (originális nagy üveg) 5 K. DIANA-PUDER 3 színben (szarvas bőrrel) 75 kr., egy tégely DIANA-PIROSITÓ 5 korona. Egy üveg DIANA-HAJSZESZ 4 korona.

Központi főraktár, honnan a szállítás naponta titoktartás mellett történik utánvétellel:

Erényi Béla Diana-gyógyszertára

Budapest, Károly-körút 5. sz.

Egy párisi gyógyszerész leánya írja: A minden oldalról ajánlott Diana-szépítőszeresekkel tettem egy próbát s mondhatom, hogy többet ér az összes francia szépítőszeresnél. Legyen szíves intézkedni, hogy egy párisi gyógyszerertárban állandóan megkaphassuk, mert így sokba jön a szállítás. Most kérek két száraz Diana-arccrémet, két Diana-szappant és három Diana-pudert.

Egy 17 éves bakfis levele: Nővéremtől loptam egy kis **Diana-parfümöt**, de az olyan valami különös jó volt, hogy az egész kis városunkban csak az én illatomól beszélnek. Legyen szíves megírni, hogy a Diana-szappan és Diana-crém is ilyen finom dolog-e?

Egy kassai úrhölgy írja: Semmit se tartottam az összes szépítőszeresekről addig, míg meg nem próbáltam a Diana-crémet és Diana-szappant. Tessék utánvétellel 3-3 adagot küldeni.

Egy kolozsvári 45 éves urinő írja: 16 éves korom óta használok arckenőcsöket és szappanokat, de hatását soha nem vettem észre oly rövid idő alatt (egy hét) mint a Diana-arccrémnek és Diana-szappannak. Oly üde, friss, tiszta arcot kaptam, hogy mindenki megbámul azóta.